

PA-KL 85

**Pensionsavtal
för arbetstagare hos
kommuner och landsting**

**I lydelse fr.o.m.
1995-01-01**

PA-KL 85

Pensionsavtal
för arbetstagare hos
kommuner och landsting

I lydelse fr.o.m.
1995-01-01

Innehållsförteckning

Förkortningar	4
PA-KL	
§ 1 Giltighetsområde m.m.	5
Tillämpningsföreskrifter	8
Övergångsbestämmelser	10
§ 2 Pensionsförmåner	11
§ 3 Pensionsålder och pensioneringsperiod	13
§ 4 Avgångsskyldighet	14
Riktlinjer	16
§ 5 Pensionsgrundande tid och tidsfaktor	17
Övergångsbestämmelser	19
§ 6 Medförd pensionsrätt	20
Tillämpningsföreskrifter	26
§ 7 Pensionsgrundande lön och årspoäng	29
Övergångsbestämmelser	30
§ 8 Beräkningstidpunkt, beräkningsår och årsmedelpoäng	32
Tillämpningsföreskrifter	36
Övergångsbestämmelser	38
§ 9 Ålderspension	40

§ 10 Visstidspension.....	43
Övergångsbestämmelser	46
§ 11 Kompletterande delpension.....	47
Övergångsbestämmelser	51
§ 12 Garantipension	52
Övergångsbestämmelser	55
§ 12 a Sjukpension.....	56
Övergångsbestämmelser	59
§ 13 Efterlevandepension till vuxen	60
Övergångsbestämmelser	62
§ 13 a Kompletterande änkepension	63
§ 13 b Barnpension	65
§ 14 Samordning med socialförsäkringsförmåner m.m.....	67
Övergångsbestämmelser	71
§ 15 Livränta	73
Övergångsbestämmelser	77
§ 16 Vissa inskränkningar i rätten till pensions- förmån	78
§ 17 Tidpunkt för ändring av pensionsförmån	79
§ 18 Ändringar av och tillägg till pensions- bestämmelserna.....	80
§ 19 Meddelande om pensionsförmån m.m.	81
§ 20 Uppgiftsskyldighet m.m.....	82

§ 21 Utbetalning av pensionsförmån och ränte- bestämmelser m.m.	84
Tillämpningsföreskrifter.....	86
§ 22 Avrundningsregler.....	88
§ 23 Handläggning av tvister	89

Bilagor till PA-KL

1. Förteckning över pensionsåldrar och pensioneringsperiod	90
2. Förteckning över sådana andra arbetsgivare än kommuner, som avses i § 6 mom 2 a)	96
3. Försäkringstekniska grunder för beräkning av pensionsförmåns kapitalvärde.....	97

Appendix (ingår inte i PA-KL)

1. Utdrag ur lag (1979:84) om delpensions- försäkring - NDPL.....	99
2. Överenskommelse 1976-05-18 om arbetstids- minskning med anledning av ansökan om delpension enligt lag om delpensionsförsäkring - DTP 1976	100
3. Tabell över aktuella basbelopp	102

Anmärkningar

1. I avtalet har redigerats in protokollsanteckningar som ingår i det lokala kollektivavtalet. Hänvisningar, hjälptabeller m.m. i *kursiv stil* ingår dock inte i kollektivavtalet.
2. Övergångsbestämmelser för lärare m.fl. och andra avvikande bestämmelser, se Del 2. Förhandlingsprotokoll om PA-KL, se Del 3.

Förkortningar

AB	Allmänna bestämmelser
AFL	Lag (1962:381) om allmän försäkring
AGF-KL	Bestämmelser om avgångsförmåner
AGS-KL	Avtalsgruppsjukförsäkring för anställda hos kommuner, landsting, församlingar m.fl.
BF-grupp	Befattningsgrupp
BOK/BOF/ BOL	Befattningsområde kommuner, församlingar respektive landsting
CAK/CAF/ CAL	Specialbestämmelser för centralt reglerade anställningar hos kommuner, församlingar respektive landsting
DPL	Lag (1975:380) om delpensionsförsäkring. Se även NDPL
ITP	Plan för industrins och handelns tilläggs pension för tjänstemän
KFO	Kooperationens förhandlingsorganisation
KPA	Kommunernas pensionsanstalt
KPR/LKPR	Pensionsreglemente (1970) för arbetstagare hos kommuner (primärkommuner och församlingar respektive landsting)
LAF/LSP	Lag (1976:380) om arbetsskadeförsäkring respektive lag (1977:265) om statligt personskadeskydd
LANT	Kollektivavtal mellan Landstingsförbundet och Svenska Lantarbetareförbundet
LO	Landsorganisationen i Sverige
NDPL	Lag (1979:84) om delpensionsförsäkring
PAK/LPAK	Pensionsavtal (1978) för arbetstagare hos kommuner (primärkommuner och församlingar respektive landsting)
PRF-KL	Normalpensionsreglemente för kommunala förtroendevalda
PTK	Privattjänstemannakartellen
SAF	Svenska Arbetsgivareföreningen
SIS	Standardiseringskommissionen i Sverige
STP/STPK	Kollektivavtal om särskild tilläggs pension (mellan SAF och LO respektive KFO och LO)

§ 1 Giltighetsområde m.m.

Ändring fr.o.m. 1995-01-01. Se även övergångsbestämmelser.

Mom. 1

I den mån inte lag, förordning eller andra av statlig myndighet meddelade eller fastställda bestämmelser föranleder annat eller annat följer av mom. 2 nedan, gäller dessa pensionsbestämmelser – nedan kallade PA-KL – i den omfattning som anges nedan.

PA-KL gäller för arbetstagare som uppfyller följande villkor:

- anställd hos arbetsgivaren enligt kollektivavtal vari ingår allmänna bestämmelser (AB),
- hänförs till grupp 1,
- har en överenskommen arbetstid omfattande minst 40 % av den för motsvarande heltidsanställd gällande arbetstiden och
- fyllt 18 år.

Oaktat vad som sägs ovan om grupp 1 respektive 40 % gäller PA-KL för vissa arbetstagare under de förutsättningar som anges i tillämpningsföreskrifterna.

Förhandlingsprotokoll 1984-11-15 § 4 punkt 2:

”Är arbetstagare tillsvidareanställd samtidigt i flera anställningar hos samme arbetsgivare och dessa anställningar var för sig eller någon av dem har en sättningsgrad som understiger 40 %, kan lokala förhandlingar upptas syftande till att anställningarna sammanläggs till en anställning (grupp 1). Tvist om sammanläggning i enskilt fall kan inte hänskjutas till central förhandling. Uppstår tvist om den principiella innebörden av denna rekommendation kan sådan tvist däremot föras som central förhandling.”

PA-KL gäller vidare för den som tidigare varit anställd hos arbetsgivaren och som på grund härav är berättigad till egenpension eller livränta enligt PA-KL.

Med arbetstagare avses den för vilken PA-KL gäller.

Anmärkning

Med arbetstagare förstås följaktligen även den som uppbär eller äger rätt till egenpension eller livränta enligt PA-KL.

Med **kommun** avses primärkommun, landstingskommun, kommunalförbund, församling eller kyrklig samfällighet.

Med **basbelopp** avses i detta avtal basbeloppet enligt AFL. Beräkning av årspoäng enligt § 7 skall dock ske med basbeloppet ökat med det belopp som följer av 1 kap. 6 § sista stycket AFL.

Tabell över aktuella basbelopp, se Appendix punkt 3.

Mom. 2

PA-KL gäller inte för arbetstagare:

- a) för vilken i anställningen hos arbetsgivaren gäller andra tjänstepensionsbestämmelser,
- b) som vid tillträdet av anställningen uppbär förtidspension eller sjukbidrag enligt AFL, livränta enligt LAF/LSP med en omfattning av minst 50 % eller egenpension på grund av anställning eller uppdrag eller
- c) som vid tillträdet av senaste anställningen har mindre än ett år kvar till pensionsåldern eller pensioneringsperiodens nedre gräns enligt § 3.

Anmärkning till b)

Pensionsersättning (motsvarande) enligt statligt trygghetsavtal är att anse som egenpension.

Anmärkning till c)

Med "senaste anställningen" avses den senaste period varunder arbetstagaren haft sammanhängande anställningar enligt § 1 mom. 1 hos arbetsgivaren.

Arbetsgivaren kan, beträffande arbetstagare som avses i b), för särskilt fall besluta att PA-KL ändå skall gälla och fastställer i sådant fall de villkor härför, som kan finnas motiverade.

Mom. 3

PA-KL upphör att gälla för arbetstagare:

- a) som avgår från anställningen utan att ha rätt till egenpension eller till månadsersättning från av arbetsgivaren tecknad AGS-KL,
- b) som avgått från anställningen och vars rätt till sådan förmån som anges i § 9 mom. 1 a) – d) upphör före pensionsåldern eller pensioneringsperiodens nedre gräns eller
- c) som övergår till sådan anställning hos arbetsgivaren för vilken PA-KL inte gäller.

Får arbetstagare vid avgången rätt till livränta enligt § 15 fortsätter PA-KL att gälla för arbetstagaren i de avseende som berör livräntan.

Mom. 4

Arbetstagare som avses i mom. 3 a) eller c) har från avgångstidpunkten rätt till efterskydd under en tid av 270 kalenderdagar om:

- arbetstagaren har rätt till livränta på grund av anställningen hos arbetsgivaren eller
- PA-KL gällt för arbetstagaren hos arbetsgivaren sedan minst 120 kalenderdagar och arbetstagaren avgått av annan anledning än egen uppsägning eller eget förvållande

samt arbetstagaren inte erhållit annan anställning förenad med pensionsrätt.

Efterskyddet innebär att rätt till ålderspension enligt § 9 mom. 1 c) eller d), garantipension, sjukpension eller efterlevandepension föreligger, om under nämnda 270 kalenderdagar uppstår förhållande, som vid fortsatt anställning skulle ha givit rätt till sådan förmån.

Tillämpningsföreskrifter till § 1 mom. 1

Dagbarnvårdare (Se AB 94 Bilaga F)

Arbetstagare grupp 1 b.

Viss jourtjänstgörande personal (Se AB 94 Bilaga H)

Arbetstagare grupp 1 eller 2 med fortlöpande regelbundet arbete omfattande minst tre månader och med jourpassen sammanlagt uppgående till i genomsnitt 21 timmar per vecka.

Betingsarbetande städpersonal (Se AB 94 Bilaga I)

Arbetstagare med det totala antalet årsminuter enligt vid varje tid gällande löneformulär uppgående till minst 48 000 årsminuter.

Viss timanställd städpersonal (övergångsbestämmelse)

För arbetstagare grupp 2 som av arbetsgivaren överförs från särskilda bestämmelser för betingsarbetande städpersonal (före 1994-01-01 CAK nr 215) och som vid överföringen inte kunnat erbjudas sysselsättning nog för att hänföras till grupp 1 gäller följande övergångsbestämmelse intill arbetstagaren erbjuds arbetsuppgifter motsvarande grupp 1-anställning.

Arbetstagaren bibehåller pensionsrätt under förutsättning att arbetstagarens betingstäckning vid överföringstillfället haft en omfattning som medgav en sådan rätt (48 000 årsminuter). Om, vid senare tidpunkt, sysselsättningsgraden minskas till en nivå som vid betingstäckning skulle motsvarat mindre än 48 000 årsminuter, upphör sådan pensionsrätt.

Kyrkokommunal personal; II Betingsarbetande städpersonal (Se AB 94 Bilaga P)

Arbetstagare med det totala antalet årsminuter enligt vid varje tid gällande löneformulär uppgående till minst 48 000 årsminuter.

Vissa läkare grupp 2 (Se BOK 90 nr 378 och BOL 90 nr 4)

Legitimerad läkare och läkare med svensk läkarexamen som hos kommun erhållit vikariatsförordnande på befattning som regleras enligt specialbestämmelse för läkare och har en överenskommen arbetstid omfattande minst 40 % av den för motsvarande heltidsanställd gällande arbetstiden.

Anmärkning

Arbetstagare som samtidigt innehar grupp 1-anställning hos egen eller annan kommunal arbetsgivare, bör inte uppbära högre pensionsförmån än vad en heltidsanställd arbetstagare grupp 1 erhåller. Storleken av pensionsförmån skall – efter de centrala parternas hörande – prövas i anslutning till inträffat pensionsfall.

Övergångsbestämmelser till § 1 mom. 1 och 2

PA-KL gäller inte för arbetstagare:

- som uppnått pensionsåldern enligt PAK/LPAK före 1985-01-01 eller dessförinnan avgått från anställningen eller
- för vilken PAK/LPAK inte gällde 1984-12-31 och som 1985-01-01 har mindre än ett år kvar till pensionsåldern eller pensioneringsperiodens nedre gräns enligt § 3.

Förhandlingsprotokoll 1984-11-15 § 4 punkt 10:

"För arbetstagare som minskat sin arbetstid görs under nedan angivna förutsättningar regelmässigt en alternativ beräkning av pension som om PAK/LPAK alltså varit gällande. Utvisar beräkningen – vid den tidpunkt då pensionen skall utges – att värdet av en sådan pension är större än motsvarande värde beräknat enligt PA-KL skall den förstnämnda pensionen utges. Alternativ beräkning av pension enligt ovan sker om arbetstagaren

- a) 1984-12-31 ej uppnått 60 års ålder
- b) under åren 1982–1984 har minskat sysselsättningsgraden i den pensionsgrundande anställningen
- c) vid minskningstillfället har uppnått 57 men ej 60 års ålder
- d) vid minskningstillfället har en tjänstetidsfaktor enligt PAK/LPAK om 1,000
- e) efter 1984-12-31 inte ökat sysselsättningsgraden.

Även om arbetstagaren inte helt uppfyller ovan angivna villkor äger arbetsgivaren – efter de centrala parternas hörande – besluta att utge den högre pensionen. Vägledande för de centrala parternas bedömning i nämnda fall är härvid följande

- arbetstagaren har vid minskningstillfället inte uppnått 60 års ålder och hade då högst 10 år kvar till pensionsåldern eller pensioneringsperiodens nedre gräns,
- arbetstagaren har minskat sin arbetstid med i genomsnitt minst 5 tim/vecka före 1985-01-01 och
- arbetstagarens uppnådda tjänstetid enligt PAK/LPAK uppgick vid minskningstillfället till minst 20 år.

Vid beräkning av pension enligt ovan skall anpassning av PAK/LPAK ske till nya eller ändrade författningar och kollektivavtal efter 1984-12-31 där så erfordras. Vidare skall tekniska avvikelser i beräkningshänseende kunna ske om dessa materiellt medför endast marginella konsekvenser."

§ 2 Pensionsförmåner

Ändring fr.o.m. 1990-01-01.

Mom. 1

Pensionsförmåner enligt PA-KL utgör:

- a) egenpension
 - ålderspension
 - visstidspension
 - garantipension
 - sjukpension
- b) kompletterande delpension
- c) efterlevandepension
 - efterlevandepension till vuxen
 - kompletterande änkepension
 - barnpension
- d) livränta.

Anmärkning

Beträffande sjukpension i vissa fall, se förhandlingsprotokoll 1984-11-15 § 5 punkt 1.

Förhandlingsprotokoll 1984-11-15 § 4 punkt 3:

"Är arbetstagare tillsvidareanställd samtidigt i två anställningar hos samme arbetsgivare och dessa anställningar var för sig omfattas av PA-KL, skall i fråga om beräkning och utbetalning av pensionsförmån enligt detta avtal så anses som om det är en anställning, om arbetstagaren samtidigt avgår från båda anställningarna.

Avgår arbetstagaren vid olika tidpunkter från anställningarna, skall pensionsförmåner beräknas för vardera anställningen. Vid den tidpunkt då utbetalning av pensionsförmånerna sammanfaller skall – då det är fråga om samma slags pensionsförmån – årsmedelpoängen sammanläggas och ny pensionsförmån beräknas som om det är fråga om en förmån.

Fortsättning nästa sida

Fortsättning

Vad ovan sagts gäller oaktat bestämmelsera i § 6 mom. 1 tredje och femte (ändring 1988-04-28) styckena PA-KL."

Mom. 2

Egenpension enligt mom. 1 a) är **bruttopensionsförmån**. Detta innebär att i pensionen inräknas – **samordnas** – förmåner enligt socialförsäkring eller därmed jämförlig anordning. Närmare bestämmelser om samordningen finns i § 14.

Den del av bruttopensionsförmånen som återstår – i förekommande fall efter samordning – kallas **kompletteringspension**.

Anmärkning

I mom. 2 avsedd förmån skall samordnas även om den inte utgivits, om orsaken härtill varit, att i lag (motsvarande) förutsatt framställning inte gjorts eller arbetstagaren eljest underlåtit att iakttä gällande föreskrifter.

§ 3 Pensionsålder och pensioneringsperiod

Mom. 1

Arbetstagares pensionsålder eller pensioneringsperiod framgår av särskild förteckning (Bilaga 1) och är:

- a) 65 år, som uppnås vid utgången av månaden före den då arbetstagaren fyller 65 år,
- b) 63-65 år, varvid **periodens nedre gräns** infaller vid utgången av månaden då arbetstagaren fyller 63 år och **periodens övre gräns** vid utgången av månaden före den då arbetstagaren fyller 65 år,
- c) 63 år, som uppnås vid utgången av den månad då arbetstagaren fyller 63 år eller
- d) 60 år, som uppnås vid utgången av den månad då arbetstagaren fyller 60 år.

Anmärkning

Beträffande förtida och uppskjutet uttag, se § 9.

Mom. 2

För arbetstagare som i samband med uttag av delpension enligt NDPL eller kompletterande delpension omplaceras till annan anställning gäller, så länge delpension utges, pensionsåldern eller pensioneringsperioden för den anställning från vilken omplacering skett.

Arbetstagare som efter fyllda 55 år omplaceras hos arbetsgivaren av hälsoskäl till anställning med högre pensionsålder (pensioneringsperiod) bibehåller pensionsåldern (pensioneringsperioden) för den anställning från vilken omplacering skett. Arbetsgivaren kan besluta att motsvarande skall gälla om arbetstagaren omplaceras av organisatoriska skäl.

§ 4 Avgångsskyldighet

Mom. 1

Arbetstagare är skyldig att avgå från anställningen när pensionsåldern eller pensioneringsperiodens övre gräns uppnås.

Arbetstagare kan genom särskilt beslut av arbetsgivaren medges kvarstå i anställningen efter pensionsåldern eller periodens övre gräns.

Anmärkning

Ansökan om kvarstående i anställning bör snarast delges berörd lokal arbetstagarorganisation, som äger rätt att i enskilt fall begära förhandling med arbetsgivaren härom.

Förhandlingsprotokoll 1984-11-15 § 4 punkt 8:

"För arbetstagare med 60 eller 63 års pensionsålder kan lokal arbetstagarorganisation i enskilt fall begära förhandling i fråga om kvarstående i anställning längst intill den månad, varunder arbetstagaren fyller 65 år."

Arbetstagare som omfattas av bestämmelserna om pensioneringsperiod och som uppnått nedre gränsen och som berörs av arbetsgivarens beslut om omorganisation, omlokalisering, inskränkning eller nedläggning av verksamhet är skyldig att avgå från anställningen före övre gränsen om arbetsgivaren så önskar.

Mom. 2

Arbetstagare är skyldig att avgå då arbetsgivaren konstaterat att:

a) arbetstagaren till följd av förlorad eller nedsatt arbetsförmåga är för framtiden oförmögen att på tillfredsställande sätt utföra sitt arbete eller

b) arbetstagaren till följd av förlorad eller nedsatt arbetsförmåga under en tid av två år i följd antingen inte arbetat eller arbetat endast försöksvis kortare tid och att det enligt läkares bedömning såväl är sannolikt att arbetstagaren inte kan återinträda i arbete inom ytterligare ett år som ovisst om vidare utveckling av arbetsförmågan.

Beslut om avgång enligt a) eller b) får fattas först sedan arbetsgivaren med beaktande av bestämmelserna i LAS (*lag (1982:80) om anställningsskydd*) konstaterat att arbetstagaren inte kan omplaceras till annat arbete hos arbetsgivaren och arbetstagaren haft skälig tid, minst 14 dagar, att yttra sig härom. Yttrande om beslutet erfordras dock inte om arbetsgivarens beslut endast avser omreglering av anställningen genom minskad arbetstid.

Anmärkning

De centrala parterna har i riktlinjer angett sin gemensamma uppfattning om tillämpningen av mom. 2.

Riktlinjer till § 4 mom. 2

Avgångsskyldigheten enligt § 4 mom. 2 innebär enligt parternas gemensamma uppfattning följande beträffande arbetstagare som beviljats **partiell förtidspension** enligt AFL.

Beslutar arbetsgivaren att omreglera anställningen för ovan avsedd arbetstagare, är arbetstagaren skyldig att avgå från anställningen och övergå till anställning med lägre sysselsättningsgrad och oförändrade eller andra arbetsuppgifter. Sysselsättningsgraden i den nya anställningen fastställs härvid så att den motsvarar den tidigare sysselsättningsgraden minskad med graden av förtidspension multiplicerad med den tidigare sysselsättningsgraden.

Exempel 1

Heltidsanställd arbetstagare erhåller halv förtidspension enligt AFL: Heltidsanställningen omregleras till halvtidsanställning.
($1,0 - 1/2 \times 1,0 = 0,5$)

Exempel 2

Deltidsanställd arbetstagare (80 % omfattning) erhåller tre fjärdedels förtidspension:
Anställningen omregleras till grupp 2-anställning med omfattning 20 %. ($0,80 - 3/4 \times 0,80 = 0,20$)

Omregleras grupp 1-anställning till grupp 2-anställning, bibehåller arbetstagaren sina grupp 1-förmåner.

Arbetstagare, vars anställning omreglerats enligt ovan och vars förtidspension helt upphör genom att arbetsförmågan inte längre är nedsatt, bör – om arbetsgivaren prövar så är möjligt – beredas tillfälle till återanställning hos arbetsgivaren.

§ 5 Pensionsgrundande tid och tidsfaktor

Ändring fr.o.m.1990-07-01. Se även övergångsbestämmelser.

Mom. 1

För hel pension erfordras att den pensionsgrundande tiden är minst 30 år.

Pensionsgrundande tid tillgodoräknas tidigast från och med månaden efter den då arbetstagaren fyllt 28 år – om inte annat följer av § 6 – och utgörs av:

- a) anställningstid varunder PA-KL gällt för arbetstagaren, dock längst intill den månad arbetstagaren uppnår pensionsåldern eller pensioneringsperiodens övre gräns,
- b) tid från avgången intill den månad arbetstagaren uppnår pensionsåldern eller pensioneringsperiodens övre gräns vid beräkning av ålderspension, garantipension, sjukpension eller kompletterande änkepension,
- c) tid för sedvanligt anställningsuppehåll uppgående till högst 270 kalenderdagar för säsonganställd arbetstagare och
- d) tid i annan anställning eller i uppdrag som skall tillgodoräknas enligt § 6.

Pensionsgrundande tid uttrycks i år och tillgodoräknas högst i den omfattning som svarar mot ifrågavarande kalendertid.

Mom. 2

Som pensionsgrundande tid tillgodoräknas inte tid för sammanhängande ledighet i den mån denna överstiger 18 månader, varunder arbetstagaren inte för någon del av dag har rätt till lön eller motsvarande ersättning enligt AFL. Arbetsgivaren kan dock besluta att tillgodoräkning av ledighetstid skall ske.

Förhandlingsprotokoll 1990-01-04 § 3 punkt 1:

"De ändrade bestämmelserna i § 5 mom. 2 i PA-KL angående tidstillgodoräkning vid ledighet kan, enligt beslut av arbetsgivaren, tillämpas vid beräkning av pensionsgrundande tid även före 1990-07-01."

Förhandlingsprotokoll 1984-11-15 § 4 punkt 4:

"Har arbetstagare beviljats ledighet utan lön för sådan utbildning vars innehåll utformats gemensamt av arbetsgivar- och arbetstagarsidan bör arbetsgivaren välvilligt pröva att sådan ledighet tillgodoräknas som pensionsgrundande tid. Detsamma bör gälla även vid ledighet för vissa andra utbildningar med direkt eller naturlig anknytning till anställningen eller yrket." (ändring 1986-03-11)

Mom. 3

Tidsfaktorn är kvoten mellan pensionsgrundande tid och 30 år, dock högst talet 1.

Mom. 4

För arbetstagare anställd på särskilt visstidsförordnande gäller – oavsett vad som sägs i mom. 1 och 3 – vid beräkning av ålderspension, sjukpension och kompletterande änkepension följande:

- a) för hel pension erfordras att den pensionsgrundande tiden är minst 12 år,
- b) annan tid än anställningstid i särskilt visstidsförordnande reduceras genom multiplikation med 12/30,
- c) tidsfaktorn är kvoten mellan pensionsgrundande tid och 12 år, dock högst talet 1 och
- d) tidsfaktorn får inte understiga den särskilda tidsfaktor enligt § 10 mom. 2 som använts för beräkning av visstidspension.

Övergångsbestämmelser till § 5 mom. 1

1. För arbetstagare som 1984-12-31 var anställd och hade pensionsrätt enligt arbetsgivarens pensionsavtal (PAK/LPAK) tillgodoräknas anställningstid före 1985-01-01 som pensionsgrundande tid med tillämpning av bestämmelserna i § 6 mom. 2 a) andra stycket.
2. För arbetstagare, för vilken PAK/LPAK inte gällde 1984-12-31 på grund av villkoret i § 1 mom. 3 c) PAK/LPAK och för vilken PA-KL gäller 1985-01-01 skall pensionsgrundande tid tillgodoräknas endast i den pågående anställningen (högst 4 år). Pensionsgrundande tid i denna anställning tillgodoräknas enligt punkt 1 ovan.
3. Vid tillgodoräkning av pensionsgrundande tid före 1974-01-01 beaktas tid även före 28 års ålder, om denna tid skulle ha tillgodoräknats enligt tidigare pensionsbestämmelser.
4. Vid tillgodoräkning av pensionsgrundande tid före 1990-07-01 gäller alltså bestämmelserna i deras lydelse före 1990-07-01.

Förhandlingsprotokoll 1990-01-04 § 3 punkt 1:

"De ändrade bestämmelserna i § 5 mom. 2 i PA-KL angående tidstillgodoräkning vid ledighet kan, enligt beslut av arbetsgivaren, tillämpas vid beräkning av pensionsgrundande tid även före 1990-07-01."

§ 6 Medförd pensionsrätt

Mom. 1

Har arbetstagare i annan anställning eller i uppdrag som kommunalt förtroendevald förvärvat pensionsrätt skall arbetstagaren tillgodoräknas pensionsgrundande tid på grund av sådan pensionsrätt – **tidssamordning**.

Tidssamordning förutsätter att arbetsgivaren tillgodogör sig den medförda pensionsrätten. Sådan samordning sker från och med den tidpunkt då pensionsförmån enligt PA-KL skall utges.

Förhandlingsprotokoll 1990-01-04 § 3 punkt 2:

"Även om efterlevandepension enligt §§ 13 och 13 b i PA-KL beräknas utan hänsyn till tidsfaktorn, skall bestämmelserna om tidssamordning enligt § 6 i PA-KL alljämt tillämpas."

Från tidssamordning undantas sådan pensionsrätt som, vid den tidpunkt då pension enligt PA-KL skall utges, sammanhänger med någon av följande situationer:

- a) arbetstagaren har anställning eller uppdrag hos annan arbetsgivare,
- b) arbetstagaren erhåller månadsersättning från AGS-KL och har rätt till en framtida ålderspension på grund av anställning hos annan arbetsgivare,
- c) arbetstagaren uppbär eller börjar uppbära pension på grund av anställning eller uppdrag hos annan arbetsgivare eller
- d) förmånsberättigad uppbär eller börjar uppbära efterlevandepension på grund av anställning eller uppdrag hos annan arbetsgivare.

Förhandlingsprotokoll 1988-04-28 § 3 punkt 2:

"Med anställning hos annan arbetsgivare, som avses i §§ 6 och 10 i PA-KL, jämföras anställning hos arbetsgivaren i vilken gäller andra tjänstepensionsbestämmelser."

Anmärkning

Med "pension" avses ovan egenpension, kompletterande delpension eller efterlevandepension enligt PA-KL eller motsvarande förmåner enligt andra pensionsbestämmelser.

Från tidssamordningen undantas vidare pensionsrätt på grund av anställning i försvarsväsendets reserver, pensionsrätt enligt bestämmelser om sjömanspension och pensionsförmån som helt grundats på arbetstagarens egna avgiftsinbetalningar.

Har arbetstagare, då pension enligt PA-KL skall utges, pensionsrätt på grund av flera anställningar eller uppdrag utan att samtidigt uppehålla dessa, skall arbetstagaren anses inneha enbart den anställning som arbetstagaren sist uppehållit. Anställning som arbetstagaren inte uppehåller vid pensionsfallet skall anses ha upphört vid ledighetens början.

Beträffande tidssamordning med pensionsrätt enligt STP/STPK-planen gäller endast första och andra styckena ovan samt mom. 2 e) och mom. 6.

Mom. 2

Som pensionsgrundande tid enligt mom. 1 tillgodoräknas tid i annan anställning eller i uppdrag enligt följande.

a) Pensionsbestämmelser för arbetstagare hos kommun eller annan i bilaga 2 angiven arbetsgivare

Tid i anställning efter 1984-12-31 tillgodoräknas som pensionsgrundande tid om tiden tillgodoräknats enligt i rubriken angivna bestämmelser.

Tid i anställning före 1985-01-01 tillgodoräknas som pensionsgrundande tid om anställningstiden beaktats för tjänstetidstillgodoräkning enligt PAK/LPAK (motsvarande). I fråga om avdrag för ledighet skall i stället för bestämmelserna i § 5 mom. 3 PAK/LPAK (motsvarande) gälla vad som sägs i § 5 mom. 2.

b) Pensionsbestämmelser för kommunalt förtroendevalda huvudsakligen överensstämmande med PRF-KL

Uppdragstid som kommunalt förtroendevald tillgodoräknas som pensionsgrundande tid om tiden tillgodoräknats enligt i rubriken angivna bestämmelser.

c) Statliga pensionsbestämmelser

Tid i anställning tillgodoräknas som pensionsgrundande tid om anställningstiden beaktats för tjänstårsberäkning enligt statliga pensionsbestämmelser. Härvid skall i fråga om ledigheter gälla vad som sägs i § 5 mom. 2.

Anmärkning 1

Med "statliga pensionsbestämmelser" avses pensionsavtalet PA-91, äldre statligt pensionsavtal (PA), förordningen (1987:1060) om tjänstepension för vissa arbetstagare med icke-statlig anställning (PISA), statens allmänna tjänstepensionsreglemente (SPR), tidigare för statlig arbetstagare gällande pensionsreglementen, 1919 och 1949 års SPA-reglementen samt även de pensionsbestämmelser som från och med 1960-01-01 gäller för arbetstagare hos allmän försäkringskassa.

Anmärkning 2

Arbetstagare i anställning inom statlig verksamhet, som övertagits av kommun, får tillgodoräkna anställningstid även före 28 års ålder, som skulle ha beaktats för pension enligt de statliga pensionsbestämmelserna.

d) Avtal om plan för industrins och handelns tilläggspension för tjänstemän mellan SAF och PTK (ITP-planen) samt pensionsplaner i huvudsaklig överensstämmelse med ITP-planen

Tid – även före 28 års ålder – som ligger till grund för fribrev tillgodoräknas som pensionsgrundande tid.

e) Avtal om särskild tilläggspension mellan SAF respektive KFO och LO (STP/STPK-planen)

Tid – även före 28 års ålder – som ligger till grund för kostnadsbidrag eller pension från Arbetsmarknadsförsäkringar (AMF) eller

Kooperationens pensionsanstalt (KP) tillgodoräknas som pensionsgrundande tid för ålderspension.

f) Pensionsbestämmelser i huvudsaklig överensstämmelse med antingen PA-KL eller med tidigare gällande kommunala pensionsbestämmelser

Tid som grundar rätt till livränta (fribrev) tillgodoräknas som pensionsgrundande tid med tillämpning av bestämmelserna under a) ovan.

g) Andra pensionsbestämmelser

Pensionsgrundande tid tillgodoräknas enligt värderingsregler i tillämpningsföreskrifterna.

Mom. 3

Föreligger i fall, då tidssamordning enligt mom. 1 skall ske, rätt till förmån som motsvarar livränta enligt PA-KL på grund av den i tidigare anställning eller uppdrag förvärvade pensionsrätten, skall denna pensionsrätt i sin helhet tillfalla arbetsgivaren.

Anmärkning

Med "förmån som motsvarar livränta enligt PA-KL" avses t.ex. livränta enligt äldre kommunala pensionsbestämmelser, livränta enligt statliga pensionsbestämmelser eller förmån på grund av pensionsförsäkring (fribrev).

Förmån, som enligt föregående stycke skall tillfalla arbetsgivaren, skall – om förmånen utges av staten eller av annan arbetsgivare med vilken regler om ömsesidigt finansiellt sistahandsansvar tillämpas – återföras till staten eller till ifrågavarande arbetsgivare.

Har förmån tillfallit arbetsgivaren skall – i andra fall än vad som avses i föregående stycke – kompletteringspensionen, efterlevandepensionen eller livräntan bestämmas så att dess värde uppgår till minst värdet av den medförda förmånen. Värdet av den medförda förmånen bestäms enligt de regler som anges i tillämpningsföreskrifterna.

Förmån, som enligt bestämmelserna i första stycket inte skall tillfalla arbetsgivaren och andra förmåner som inte kan tillfalla arbetsgivaren, skall denne tillgodogöra sig genom minskning av pensionen enligt PA-KL.

Mom. 4

Kan arbetsgivaren inte helt tillgodogöra sig den medförda pensionsrätten enligt mom. 3 skall den pensionsgrundande tiden enligt mom. 2 minskas i den omfattning som anges i tillämpningsföreskrifterna.

Mom. 5

Utges pension eller liknande förmån, vartill rätt förvärvats på grund av annan än i § 1 mom. 1 avsedd anställning eller i uppdrag, som arbetstagaren innehaft under ledighet, som inte påverkar arbetstagarens pensionsrätt enligt PA-KL, skall motsvarande belopp avdras från pensionsförmånerna enligt PA-KL.

Anmärkning

Med "pension eller liknande förmån" avses även månadsersättning från avtalsgruppsjukförsäkring.

Vad som sagts ovan gäller även förmån som förvärvats under tid då arbetstagaren uppburit ersättning från AGS-KL, haft rätt till garantipension eller sjukpension eller haft rätt till ålderspension enligt § 5 punkt 1 i förhandlingsprotokoll om PA-KL 1984-11-15.

Mom. 6

Tidssamordning med pensionsrätt enligt STP/STPK-planen sker under förutsättning att:

- kostnadsbidrag från Arbetsmarknadsförsäkringar (AMF) eller Kooperationens pensionsanstalt (KP) tillfaller arbetsgivaren eller
- STP/STPK-pension utges till arbetstagaren, varvid arbetsgivaren tillgodogör sig denna pension genom minskning av pensionen enligt PA-KL.

Anmärkning

Kostnadsbidrag beräknas enligt av kommunförbunden, SAF respektive KFO och LO godkända bestämmelser.

Tidssamordning skall dock inte ske om arbetstagaren – då pension enligt PA-KL skall utges eller senare – uppehåller anställning för enad med pensionsrätt enligt STP/STPK-planen.

Har pensionsgrundande tid tillgodoräknats arbetstagaren enligt mom. 2 e) för ålderspension före 65 års ålder och utges inte kostnadsbidrag eller STP/STPK-pension skall arbetstagarens ålderspension minskas med för mycket uppbyren pension. Arbetsgivaren kan besluta att sådan minskning inte skall ske.

Tillämpningsföreskrifter

till § 6 mom. 2 g)

(Värdering av medförd pensionsrätt, tidssamordning)

Tid tillgodoräknas till så stor del av 30 år som svarar mot förhållandet mellan de försäkringstekniskt beräknade kapitalvärdena av den medförda pensionsrättens ålderspensionsförmåner och ålderspension enligt PA-KL, dock högst den anställningstid som ligger till grund för den medförda pensionsrätten.

Beräkning görs per den tidpunkt tidssamordning skall ske eller den senare tidpunkt pensionsförmån enligt PA-KL utges. Beräkning görs dock med tillämpning av det basbelopp som gällde då den medförda pensionsrätten slutligt intjänats.

Beteckningar

B	Basbeloppet
P	Årsmedelpoäng
Bp	Bruttopension (kr/år)
Sa	Samordningsavdrag (kr/år)
K_x	Kapitalvärde av en livsvarig pension om 1 kr/år från x års ålder
Mt	Tid som skall tillgodoräknas, begränsad enligt ovan
Vt	Kapitalvärdet av den medförda pensionsrättens ålderspensionsförmåner
Vn	Kapitalvärdet av ålderspension enligt PA-KL

Beräkningsregler

Angående "minskat" basbelopp och pensionstillskottets nivå, se bilaga till förhandlingsprotokoll 1992-12-23 införd under § 14 mom. 2.

1. Kapitalvärdet av den medförda pensionsrättens ålderspensionsförmåner, Vt, beräknas som summan av utbetalade belopp och kapitalvärdet av återstående ålderspensionsförmåner.

I förmånsbelopp inräknas tilldelade pensionstillägg.

2. Kapitalvärdet av ålderspension enligt PA-KL, Vn, bestäms på följande sätt:

a) Bp beräknas med tidsfaktor = 1 och utan hänsyn till förtida eller uppskjutet uttag

b) $Sa = 0,8725 B + 0,6 (P-1) B$ dock högst 4,7725 B för $P \geq 7,5$
och lägst 1,3525 B för $P \leq 1,8$

$$c) Vn = Bp \times K_x - Sa \times K_{6411}$$

3. Tid som skall tillgodoräknas, Mt, beräknas:

$$Mt = Vt + Vn \times 30 \text{ år}$$

4. Har tjänstetid värderats enligt tillämpningsföreskrifterna till PAK/LPAK och har arbetstagaren erhållit besked därom, tillgodoräknas tid i minst lika stor omfattning.

5. Kapitalvärden beräknas med tillämpning av de i bilaga 3 angivna grunderna.

till § 6 mom. 3 tredje stycket

(Bestämning av medförd pensionsförmåns värde)

Värdet av den medförda pensionsförmånen utgörs av det belopp – garantibelopp – som beräknas med tillämpning av nedanstående regler.

1. Ålderspensionsförmån omräknas försäkringstekniskt till ett livsvarigt månadsbelopp per den tidpunkt ålderspensionsförmån enligt PA-KL utges.

2. Utges garantipension eller sjukpension enligt PA-KL, bestäms garantibeloppet av den medförda pensionsförmånens belopp. Omräkning görs sedan enligt punkt 1 vid den tidpunkt ålderspension enligt PA-KL utges.

3. Utbetalas den medförda pensionsrätten såsom sjukpension (sjuklivränta), bestäms garantibeloppet av det utgivna förmånsbeloppet. Omräkning görs sedan enligt punkt 1 vid den tidpunkt den medförda ålderspensionsförmånen utges.

4. Utges efterlevandepension enligt PA-KL, skall garantibeloppet bestämmas efter förhandlingar mellan de centrala parterna.

5. Om den medförda pensionsförmånen skall samordnas med socialförsäkringsförmån, bestäms garantibeloppet av den medförda pensionsförmånens belopp. Omräkning görs sedan enligt punkt 1 eller 4 vid den tidpunkt förmånen nettobelopp kan bestämmas, dock senast vid 65 års ålder.

6. Vid den försäkringstekniska omräkningen beaktas dels utbetalda förmånsbelopp som tillfallit arbetsgivaren, dels kapitalvärdet av återstående förmånsbelopp till arbetstagaren eller den förmånsberättigade.

7. I förmånsbeloppen inräknas tilldelade pensionstillägg.

8. Den försäkringstekniska omräkningen görs med tillämpning av de i bilaga 3 angivna grunderna.

9. Det ovan bestämda garantibeloppet skall förändras i samma grad som basbeloppet ändrats från den kalendermånad då pensionsförmån enligt PA-KL utges.

till § 6 mom. 4

(Minskning av pensionsgrundande tid)

Tid tillgodoräknas till så stor del av förmånsgrundande tid som svarar mot förhållandet mellan värdet av den del, som arbetsgivaren tillgodogör sig och det totala värdet av den medförda pensionsrättens ålderspensionsförmåner respektive efterlevandepension.

Beräkning görs per den tidpunkt tidssamordning skall ske eller den senare tidpunkt pensionsförmån enligt PA-KL utges.

Beräkningsregler

1. Värdet av den del, som arbetsgivaren tillgodogör sig beräknas som summan av förmånsbelopp som utbetalats till arbetsgivaren och kapitalvärdet av återstående ålderspensionsförmåner respektive efterlevandepension.

2. Det totala värdet utgör summan av vad som beräknats enligt punkt 1 och förmånsbelopp som utbetalats till arbetstagaren eller den förmånsberättigade.

3. I förmånsbelopp inräknas tilldelade pensionstillägg.

4. Vid beräkning enligt punkt 1 och 2 bortses från utbetalade sjukpensionsförmåner.

5. Kapitalvärden beräknas med tillämpning av de i bilaga 3 angivna grunderna.

§ 7 Pensionsgrundande lön och årspoäng

Ändring fr.o.m. 1995-01-01. Se även övergångsbestämmelser.

Mom. 1

Pensionsgrundande lön beräknas för kalenderår och utgörs av förmåner i anställningen enligt § 1 mom. 1 som utgivits av arbetsgivaren enligt:

- § 13 i AB och tillhörande särskilda bestämmelser/specialbestämmelser,

- § 3 i LANT

och motsvarande förmåner enligt lokala bestämmelser.

Under hel eller partiell ledighet till följd av sjukdom, olycksfall eller arbetsskada, ledighet enligt lag (1978:410, omtryckt 1979:645) om rätt till ledighet för vård av barn, m.m. eller ledighet utan rätt till förmåner enligt första stycket på grund av fackligt förtroendeuppdrag utgörs den pensionsgrundande lönen i stället av det lönebortfall som uppkommit genom tillämpning av § 15 i AB eller motsvarande i särskilda bestämmelser/specialbestämmelser.

Anmärkning

För arbetstagare som hänförs till grupp 2 och som avses i särskilda bestämmelser för viss jourtjänstgörande personal eller betingsarbetande städpersonal bestäms lönebortfallet med hänsyn till den tid som arbetstagaren skulle ha tjänstgjort under ledigheten.

Mom. 2

För varje kalenderår beräknas en årspoäng, som utgör kvoten mellan pensionsgrundande lön enligt mom. 1 och basbeloppet för samma år. Årspoäng beräknas inte för sådant år då den pensionsgrundande lönen är noll.

Tabell över aktuella basbelopp och s.k. förhöjt basbelopp, se Appendix punkt 3.

Övergångsbestämmelser

till § 7 mom. 1

Pensionsgrundande lön för år 1993 och tidigare år beräknas enligt bestämmelserna i deras lydelse före 1994-01-01.

till § 7 mom. 1 och 2

Pensionsgrundande lön för år 1981 utgörs av

- summan av under året gällande pensionslöner enligt § 7 mom. 1-4 och 6 i PAK/LPAK multiplicerad med för samma tid gällande sysselsättningsgrad och
- sådana uppburna avlöningsförmåner som enligt § 8 PAK/LPAK skulle ha beaktats vid beräkning av lönetilläggskvot för året.

Anmärkning 1

Bestämmelserna om hur semesterdagstillägget skall beaktas vid beräkning av pensionsunderlag i § 8 PAK/LPAK skall äga motsvarande tillämpning.

Anmärkning 2

För arbetstagare som uppbar delpension enligt NDPL under år 1981 utgörs sysselsättningsgraden under den tid av år 1981 som arbetstagaren uppburit delpension av den sysselsättningsgrad som gällde omedelbart före arbetstidsminskningen.

Årspoängen för år 1981 beräknas som kvoten mellan pensionsgrundande lön beräknad enligt ovan och basbeloppet 16 100 kronor.

Pensionsgrundande lön för åren 1982-1984 fastställs enligt bestämmelserna i § 7 PA-KL.

För arbetstagare, vars överenskomna arbetstid minskats (anställningen omreglerats) till följd av att arbetstagaren erhållit förtidspension eller sjukbidrag enligt AFL eller livränta enligt LAF/LSP skall pensionsgrundande lön, under den tid av perioden 1982-1984, som den sänkta arbetstiden gällt, fastställas som om det varit fråga om ledighet till följd av sjukdom.

För arbetstagare som minskat arbetstiden i samband med uttag av delpension enligt NDPL eller kompletterande delpension skall pensionsgrundande lön,

under den tid av perioden 1982-1984, som arbetstagaren haft delpension, fastställas som om det varit fråga om ledighet till följd av sjukdom. För arbetstagare som i samband med delpensioneringen omplacerats till anställning med lägre lönegrad eller lägre lön skall den pensionsgrundande lönen dock bestämmas som om arbetstagarens löneklasslön (motsvarande) lägst utgick enligt den lönegrad arbetstagaren tillhörde omedelbart före arbetstidsminskningen.

Årspoängen för åren 1982-1984 beräknas som kvoten mellan enligt ovan beräknad pensionsgrundande lön för respektive år och basbeloppet för samma år. Årspoäng beräknas inte för sådant år då den pensionsgrundande lönen är noll.

§ 8 Beräkningstidpunkt, beräkningsår och årsmedelpoäng

Se även övergångsbestämmelser.

Mom. 1

Med **beräkningstidpunkt** avses den tidigaste tidpunkt då arbetstagaren:

- a) uppnår pensionsåldern eller pensioneringsperiodens övre gräns eller dessförinnan avgår med rätt till ålderspension,
- b) minskar arbetstiden i samband med uttag av delpension enligt NDPL eller kompletterande delpension,
- c) får rätt till förtidspension eller sjukbidrag enligt AFL,
- d) får rätt till garantipension eller sjukpension,
- e) får sin arbetsförmåga i anställningen bestående nedsatt med minst hälften till följd av arbetsskada och därför erhåller rätt till livränta enligt LAF/LSP i minst motsvarande grad,
- f) avlider,
- g) avgår med rätt till livränta eller visstidspension eller
- h) avgår med rätt till efterskydd enligt § 1 mom. 4.

Med **beräkningsår** avses det kalenderår varunder beräkningstidpunkten infaller.

Anmärkning till b) – e)

Beräkningstidpunkten i fall som avses i b) – e) infaller vid utgången av månaden före den varunder förutsättningarna för rätten till respektive förmån inträtt.

Anmärkning till c) och e)

Upphör rätten till förtidspension eller sjukbidrag enligt AFL eller rätten till livränta enligt LAF/LSP skall beräkningstidpunkt och pensionsgrundande lön fastställas enligt tillämpningsföreskrifterna.

Förhandlingsprotokoll 1984-11-15 § 4 punkt 6:

”För arbetstagare som har rätt till partiell förtidspension eller partiellt sjukbidrag enligt AFL eller partiell livränta enligt LAF eller LSP och vars ålderspension beräknad med tillämpning av bestämmelserna i § 8 mom. 1 a) – på grund av inkomster i den resterande anställningen – överstiger den pension som beräknats med tillämpning av § 8 mom. 1 c) eller e), kan förhandling upptas mellan de centrala parterna om att pensionen omräknas. Motsvarande gäller även vid beräkning av familjepension. Sådan förhandling bör påkallas senast sex månader före pensionsåldern eller pensioneringsperiodens övre gräns.”

Mom. 2

Ändring fr.o.m. 1991-01-01.

Beräkningsår 1991 eller senare

Vid beräkning av pensionsförmån beaktas årspoängen för de 7 kalenderår som närmast föregår året före beräkningsåret. Har tid tillgodoräknats enligt § 6, kan lön som hänförs till sådan tillgodoräknad tid beaktas vid beräkning av årspoäng. Vad i föregående mening sägs gäller inte för arbetstagare anställd på särskilt visstidsförordnande.

För de högsta 5 årspoäng beräknas medelvärde, kallat **årsmedelpoäng (P)**. Årsmedelpoängen skall dock utgör lägst 60 % av den högsta av dessa årspoäng.

Beräkningsår 1990 eller tidigare

Vid beräkning av pensionsförmån beaktas årspoängen för de 5 kalenderår som närmast föregår året före beräkningsåret. Har tid tillgodoräknats enligt § 6, kan lön som hänförs till sådan tillgodoräknad tid beaktas vid beräkning av årspoäng. Vad i föregående mening sägs gäller inte för arbetstagare anställd på särskilt visstidsförordnande.

Har beräkningstidpunkten bestämts enligt mom. 1 a), b) eller g) bortses vid beräkningen från den lägsta och den högsta årspoängen. I övriga fall bortses från de 2 lägsta årspoängen.

Om årspoäng inte kan beräknas för samtliga i första stycket nämnda 5 år, gäller i stället reglerna i tillämpningsföreskrifterna.

Mom. 3

Ändring fr.o.m. 1991-01-01.

Beräkningsår 1991 eller senare

Om årspoäng inte kan beräknas för samtliga i mom. 2 nämnda 7 år, skall årsmedelpoäng beräknas med tillämpning av reglerna nedan i den ordning som följer.

- a) Har årspoäng beräknats för 7 av de 8 kalenderår som närmast föregår beräkningsåret, beräknas årsmedelpoängen som medelvärdet av de 5 högsta årspoängen.
 - b) Har årspoäng beräknats för 6 av de 8 kalenderår som närmast föregår beräkningsåret, beräknas årsmedelpoängen som medelvärdet av de 4 högsta årspoängen.
 - c) Har årspoäng beräknats för 5 av de 8 kalenderår som närmast föregår beräkningsåret, beräknas årsmedelpoängen som medelvärdet av de 3 högsta årspoängen.
 - d) Har årspoäng beräknats för 4 av de 8 kalenderår som närmast föregår beräkningsåret, beräknas årsmedelpoängen som medelvärdet av de 2 högsta årspoängen.
 - e) Har årspoäng beräknats för 3 av de 8 kalenderår som närmast föregår beräkningsåret, beräknas årsmedelpoängen som medelvärdet av de 2 högsta årspoängen.
- Årsmedelpoäng enligt a) – e) skall dock utgöra lägst 60 % av den högsta av de i medelvärdet ingående årspoängen.
- f) Har årspoäng beräknats för 2 av de 8 kalenderår som närmast föregår beräkningsåret, utgörs årsmedelpoängen av den högsta av dessa årspoäng. Det föutsätts här att pensionsgrundande lön har beräknats under minst ett helt kalenderår.
 - g) Har årspoäng beräknats för 1 av de 8 kalenderår som närmast föregår beräkningsåret och pensionsgrundande lön har beräknats för hela kalenderåret, utgörs årsmedelpoängen av denna årspoäng.

h) Har pensionsgrundande lön beräknats för del av kalenderåret närmast före beräkningsåret, utgörs årsmedelpoängen av sådan pensionsgrundande lön som utgivits under första 12-månadersperioden, inklusive del av beräkningsåret, dividerad med basbeloppet för respektive år och lönedel.

I övriga fall bestämmes årsmedelpoängen efter förhandlingar mellan de centrala parterna. Central förhandling skall även ske för f) – h) om part så begär.

Förhandlingsprotokoll 1984-11-15 § 4 punkt 11:

”Arbetsgivaren äger – i nedan angivna fall – fastställa årsmedelpoängen på annat sätt än vad som sägs i § 8 PA-KL med tillhörande tillämpningsföreskrifter och övergångsbestämmelser.

Arbetsstagaren är under ett eller flera av de fem kalenderår som närmast föregår året före beräkningsåret helt eller delvis ledig utan lön för

- offentligt uppdrag,
- biståndsverksamhet i utlandet eller
- forskning

och arbetsgivaren anser sådan ledighet vara av betydelse för denne eller av betydande allmänt intresse. Arbetsgivaren äger medge motsvarande tillämpning i fråga om annan ledighet om särskilda skäl föreligger.”

Beräkningsår 1990 eller tidigare

För de återstående årspoängen enligt mom. 2 beräknas medelvärdet, kallat årsmedelpoäng (P). Årsmedelpoängen skall dock utgöra lägst 60 % av den högsta av dessa årspoäng.

Tillämpningsföreskrifter

till § 8 mom. 1 anmärkning till c) och e)

Består anställningen sedan rätten till förmån som anges i c) och e) har upphört skall ny beräkningstidpunkt fastställas till den därefter infallande tidigaste tidpunkten enligt mom. 1. Har den överenskomna arbetstiden minskats (anställningen omreglerats) till följd av att arbetstagaren erhållit i c) och e) angivna förmåner skall pensionsgrundande lön, under den tid, som den sänkta arbetstiden gällt, fastställas som om det varit fråga om ledighet till följd av sjukdom.

Består inte anställningen skall beräkningstidpunkten inte ändras.

till § 8 mom. 2 och 3 avseende beräkningsår 1990 eller tidigare

Årsmedelpoäng beräknas med tillämpning av reglerna nedan i den ordning som följer.

- a) Har årspoäng beräknats för 5 av de 6 kalenderår som närmast föregår beräkningsåret tillämpas bestämmelserna i mom. 2 andra stycket och årsmedelpoängen utgörs av medelvärdet av återstående 3 årspoäng.
- b) Har årspoäng beräknats för 4 av de 6 kalenderår som närmast föregår beräkningsåret tillämpas bestämmelserna i mom. 2 andra stycket och årsmedelpoängen utgörs av medelvärdet av återstående 2 årspoäng.
- c) Har årspoäng beräknats för 3 av de 6 kalenderår som närmast föregår beräkningsåret bortses vid beräkningen från den lägsta årspoängen och årsmedelpoängen utgörs av medelvärdet av återstående 2 årspoäng.
- d) I övriga fall skall årsmedelpoängen bestämmas efter förhandlingar mellan de centrala parterna.

Årsmedelpoängen enligt a) – c) skall dock utgöra lägst 60 % av den högsta av återstående årspoäng.

Förhandlingsprotokoll 1988-04-28 § 3 punkt 4:

"Om färre än 3 årspoäng kunnat beräknas, skall årsmedelpoängen beräknas med tillämpning av reglerna i den ordning som följer.

- a) Har årspoäng beräknats för 2 av de 6 kalenderår som närmast föregår beräkningsåret, utgörs årsmedelpoängen av den högsta av dessa årspoäng. Det förutsätts här att pensionsgrundande lön beräknats under minst ett helt kalenderår.
- b) Har årspoäng beräknats för 1 av de 6 kalenderår som närmast föregår beräkningsåret och pensionsgrundande lön beräknats för hela kalenderåret, utgörs årsmedelpoängen av denna årspoäng.
- c) Har pensionsgrundande lön beräknats för del av kalenderåret närmast före beräkningsåret, utgörs årsmedelpoängen av sådan pensionsgrundande lön som utgivits under första 12-månadersperioden, inklusive del av beräkningsåret, dividerad med basbeloppet för respektive år och lönedel.

I övriga fall bestämmas årsmedelpoängen efter förhandlingar mellan de centrala parterna. Central förhandling skall även ske om part så begär."

Övergångsbestämmelser till § 8 mom. 1 – 3

Vid beräkning av pensionsförmån enligt PA-KL är 1985 tidigaste beräkningsår och beräknas årspoäng inte för tid före år 1981.

Anmärkning

För arbetstagare som börjat uppbära förtidspension eller sjukbidrag enligt AFL, livränta enligt LAF/LSP, delpension enligt NDPL eller kompletterande delpension före 1985-01-01 är beräkningsåret sålunda 1985.

Beräkningsår 1985

Årspoäng beräknas endast för sådant helt år varunder PA-KL eller PAK/LPAK gällt eller andra pensionsbestämmelser – varmed tidssamordning skett enligt § 6 – gällt för arbetstagaren. Årsmedelpoängen beräknas med tillämpning av reglerna nedan i den ordning som anges.

- a) Har årspoäng beräknats för åren 1981–1983 utgörs årsmedelpoängen av medelvärdet av dessa 3 årspoäng.
- b) Har årspoäng beräknats för 3 av åren 1981–1984 utgörs årsmedelpoängen av medelvärdet av dessa 3 årspoäng.
- c) Har årspoäng beräknats för 2 av åren 1981–1984 utgörs årsmedelpoängen av medelvärdet av dessa 2 årspoäng.
- d) Har årspoäng beräknats för 1 av åren 1981–1984 utgörs årsmedelpoängen av denna årspoäng.
- e) Har årspoäng inte beräknats för något av åren 1981–1984 beräknas en årspoäng för år 1985 som lön enligt §§ 14–18 i AB 84 (motsvarande) för den månad varunder beräkningstidpunkten infaller, som om det varit fråga om ledighet till följd av sjukdom. Årsmedelpoängen är lika med denna lön multiplicerad med 12 och dividerad med basbeloppet för år 1985.

Årsmedelpoängen enligt a) – c) skall dock utgöra lägst 60 % av den högsta årspoängen.

Beräkningsår 1986

Årsmedelpoäng beräknas med tillämpning av reglerna nedan i den ordning som följer.

- a) Har årspoäng beräknats för åren 1981–1984 tillämpas bestämmelserna i mom. 2 andra stycket och årsmedelpoängen utgörs av medelvärdet av återstående 2 årspoäng.
- b) Har årspoäng beräknats för 4 av åren 1981–1985 tillämpas bestämmelserna i mom. 2 andra stycket och årsmedelpoängen utgörs av medelvärdet av återstående 2 årspoäng.
- c) Har årspoäng beräknats för 3, 2 eller 1 av åren 1981–1985 beaktas årspoäng endast för sådant helt år varunder PA-KL eller PAK/LPAK gällt eller andra pensionsbestämmelser – varmed tidssamordning skett enligt § 6 – gällt för arbetstagaren. Årsmedelpoängen fastställs härvid enligt principerna för beräkningsåret 1985 punkterna a) – d).
- d) Har årspoäng inte beräknats för något av åren 1981–1985 fastställs årsmedelpoängen enligt principen för beräkningsåret 1985 punkt e).

Årsmedelpoängen enligt a) – b) skall dock utgöra lägst 60 % av den högsta av återstående årspoäng.

§ 9 Ålderspension

Mom. 1

Ålderspension utges till arbetstagare som avgår från anställningen vid pensionsåldern eller vid tidpunkt under pensioneringsperioden. För arbetstagare som avgår före pensionsåldern eller pensioneringsperiodens nedre gräns – dock ej arbetstagare som avses i tredje stycket – gäller vad som sägs nedan om förtida uttag. För arbetstagare som avgår efter pensionsåldern eller övre gränsen gäller vad som sägs nedan om uppskjutet uttag.

Ålderspension utges vidare från pensionsåldern eller övre gränsen till arbetstagare som avgått från anställningen och som från beräkningstidpunkten enligt § 8 mom. 1 och kontinuerligt intill pensionsåldern eller övre gränsen:

- a) haft rätt till visstidspension,
- b) haft rätt till garantipension eller sjukpension,
- c) erhållit ersättning från av arbetsgivaren tecknad AGS-KL eller
- d) haft rätt till livränta enligt LAF/LSP i den omfattning som anges i § 8 mom. 1 e).

Anmärkning

Till arbetstagare som har rätt till efterskydd enligt § 1 mom. 4 utges ålderspension även om ersättningar enligt c) och d) ovan börjat utges under efterskyddstiden.

Ålderspension kan, efter överenskommelse med arbetstagaren och underrättelse till berörd lokal facklig organisation, utges tidigast fem år före pensionsåldern eller pensioneringsperiodens nedre gräns, om arbetstagaren befinner sig oförmögen att utföra sitt arbete på tillfredsställande sätt av annan anledning än vad som anges i § 4 mom. 2.

Arbetstagare har rätt att före pensionsåldern eller nedre gränsen avgå med ålderspension – **förtida uttag**. För arbetstagare med 60 års pensionsålder föreligger rätt till sådan avgång tidigast vid utgången av den månad då arbetstagaren fyller 57 år och för annan arbetsta-

gare tidigast vid utgången av den månad då arbetstagaren fyller 60 år.

Rätt till ålderspension vid avgång under pensioneringsperioden eller vid förtida uttag föreligger tidigast tre månader efter det att arbetstagaren skriftligen hos arbetsgivaren ansökt om pension.

Mom. 2

Ålderspension beräknas på följande sätt.

Årsmedelpoängen (P) indelas i skikt enligt tabellen nedan. Dessa skikt av årsmedelpoängen multipliceras var för sig med angivet procenttal i respektive skikt:

Skikt av P (uttryckt i antal basbelopp)	Nivå i %	Hjälp ¹ tabell: P sätts in i den formel som motsvarar P:s storlek
0 - 1	96	$0,96 \times P$
1 - 2,5	78,5	$0,785 \times P + 0,1750$
2,5 - 3,5	60	$0,60 \times P + 0,6375$
3,5 - 7,5	64	$0,64 \times P + 0,4975$
7,5 - 20	65	$0,65 \times P + 0,4225$
20 - 30	32,5	$0,325 \times P + 6,9225$
30 -	0	16,6725

Summan härav multipliceras med tidsfaktorn och resultatet kallas **bruttospensionspoäng**.

Vid förtida uttag minskas bruttopensionspoängen med nedan angivna procenttal för varje hel månad som återstår från avgången till pensionsåldern eller nedre gränsen:

Pensionsålder eller pensioneringsperiod	Uppnådd levnadsålder vid avgången							
	57 år	58 år	59 år	60 år	61 år	62 år	63 år	64 år
65	-	-	-	0,5	0,5	0,4	0,3	0,3
63-65	-	-	-	0,5	0,45	0,35	-	-
63	-	-	-	0,5	0,45	0,35	-	-
60	0,5	0,5	0,5	-	-	-	-	-

Anmärkning

Exempel

Om arbetstagare med 65 års pensionsålder gör förtida uttag från 60 års ålder - sammanlagt 59 månader - blir minskningen:

$$12 \times 0,5 + 12 \times 0,5 + 12 \times 0,4 + 12 \times 0,3 + 11 \times 0,3 = 23,7 \%$$

Medges arbetstagare kvarstå i anställning efter det att arbetstagaren uppnått pensionsåldern eller övre gränsen - **uppskjutet uttag** - ökas bruttopensionspoängen med 0,1 % för varje hel månad som förflutit från och med den månad varunder arbetstagaren fyller 65 år till och med avgångsmånaden, dock längst till och med den månad då arbetstagaren fyller 67 år.

Ålderspensionen utgör per år det belopp som erhålles genom att multiplicera bruttopensionspoängen - i förekommande fall minskad eller ökad enligt ovan - med vid varje tid gällande basbelopp.

§ 10 Visstidspension

Se även övergångsbestämmelser.

Mom. 1

Visstidspension utges till arbetstagare anställd på särskilt visstidsförordnande, som avgår antingen på grund av att förlängt förordnande inte erhålls eller - om arbetstagaren innehaft särskilt visstidsförordnande sammanhängande i minst tolv år - på egen begäran. Sådan pension utges dock inte vid avgång enligt § 4.

Visstidspension utges under tiden från avgången och längst till pensionsåldern, pensioneringsperiodens övre gräns eller den tidigare tidpunkt då ålderspension enligt PA-KL utges.

Mom. 2

Vid tillämpning av § 5 skall följande undantag och tillägg gälla vid beräkning av visstidspension:

- för hel visstidspension erfordras att den pensionsgrundande tiden är minst 12 år,
- tid enligt § 5 mom. 1 d) hos annan arbetsgivare tillgodoräknas inte,
- annan tid än anställningstid i särskilt visstidsförordnande reduceras genom multiplikation med 12/30,
- understiger den pensionsgrundande tiden nio år skall den ökas med hälften, dock högst med tiden från förordnandets utgång till pensionsåldern eller pensioneringsperiodens övre gräns och inte i något fall till mer än nio år och
- tidsfaktorn är kvoten mellan pensionsgrundande tid och 12 år, dock högst talet 1.

Förhandlingsprotokoll 1988-04-28 § 3 punkt 2:

"Med anställning hos annan arbetsgivare, som avses i §§ 6 och 10 i PA-KL, jämsätts anställning hos arbetsgivaren i vilken gäller andra tjänstepensionsbestämmelser."

Mom. 3

Visstidspension beräknas på följande sätt.

Årsmedelpoängen (P) indelas i skikt enligt tabellen nedan. Dessa skikt av årsmedelpoängen multipliceras var för sig med angivet procenttal i respektive skikt:

Skikt av P (uttryckt i antal basbelopp)	Nivå i %	Hjälptabell: P sätts in i den formel som motsvarar P:s storlek
0 - 1	96	$0,96 \times P$
1 - 2,5	78,5	$0,785 \times P + 0,1750$
2,5 - 3,5	60	$0,60 \times P + 0,6375$
3,5 - 7,5	64	$0,64 \times P + 0,4975$
7,5 - 20	65	$0,65 \times P + 0,4225$
20 - 30	32,5	$0,325 \times P + 6,9225$
30 -	0	16,6725

Summan härav multipliceras med tidsfaktorn beräknad enligt mom. 2 och resultatet kallas **bruttospensionspoäng**.

Visstidspensionen utgör per år det belopp som erhålles genom att multiplicera bruttospensionspoängen med vid varje tid gällande basbelopp.

Mom. 4

Har arbetstagare förvärvsinkomst skall vistidspensionen minskas med 75 % av förvärvsinkomsten multiplicerad med tidsfaktorn. Beräkningar enligt detta moment görs för kalendermånad. Arbetsgivaren kan efter arbetstagarens hörande fastställa längre avräkningsperiod.

Anmärkning

Med "förvärvsinkomst" avses dels sådana inkomstslag som anges i 11 kap. 2 och 3 §§ i AFL, dels annan förmån - t.ex. sjuklön, förtidspension, tjänstepensionsförmån eller ersättning från avtalsgrupp-sjukförsäkring - som avser att ersätta inkomst av anställning eller

annat förvärvsarbete. Vad som sägs i § 14 mom. 1 sjunde och åttonde styckena skall gälla vid tillämpningen av detta moment. Ovan nämnd minskning görs inte om samordning sker enligt annan paragraf i detta avtal. Från ovan nämnd minskning bortses vidare från sådan inkomst, som anges i 11 kap 2 och 3 §§ i AFL, vars storlek enligt lag eller förordning skall bestämmas med hänsyn till kompletteringspensionen.

Utdrag ur AB 94 § 29 mom. 2 d):

"2. Samordning skall inte göras med

.....

d) pensionsförmån som enligt gällande kommunala pensionsbestämmelser minskas med förvärvsinkomster."

Mom. 5

Arbetstagare är skyldig att enligt arbetsgivarens anvisningar lämna denne uppgifter om sådana inkomstförhållanden som påverkar storleken av vistidspensionen.

Mom. 6

Om arbetstagare uppenbarligen missbrukar bestämmelserna om vistidspension på ett sätt, som medför vinning för arbetstagaren eller skada för arbetsgivaren, upphör dennes förpliktelser att utge sådan pension till arbetstagaren.

Mom. 7

Arbetsgivaren får inte besluta om att vistidspension skall upphöra enligt mom. 6 utan att arbetstagaren beretts skälig tid, minst 14 dagar, att avge förklaring. I samband med att arbetstagaren bereds tillfälle att avge förklaring bör denne erinras om rätten att påkalla biträde av sin arbetstagarorganisation.

Övergångsbestämmelser till § 10 mom. 4

För arbetstagare som 1984-12-31 innehade särskilt visstidsförordnande, och som därefter oavbrutet innehaft sådant förordnande gäller inte mom. 4 vid avgång på grund av att förlängt förordnande senare inte erhålls.

Anmärkning

Sker avgång på egen begäran efter 12 års visstidsförordnande gäller mom. 4.

§ 11 Kompletterande delpension

Ändring fr.o.m. 1994-10-01. Se även övergångsbestämmelser.

Förhandlingsprotokoll 1994-09-20 § 3:

"Parterna är vidare ense om att ändringarna skall tillämpas - enligt lokalt beslut - med retroaktiv verkan fr.o.m. 1994-07-01 såvida inte annat överenskomits mellan arbetsgivare och arbetstagare."

Mom. 1

Kompletterande delpension utges till arbetstagare som uppfyller nedan angivna villkor:

a) arbetstagaren har medgivits minska sin arbetstid hos arbetsgivaren på sätt som anges i 5-10 §§ i NDPL,

Utdrag ur lag (1979:84) om delpensionsförsäkring - NDPL:

Se Appendix punkt 1.

Överenskommelse 1976-05-18 om arbetstidsminskning med anledning av ansökan om delpension enligt lag om delpensionsförsäkring - DTP 1976:

Se Appendix punkt 2.

b) PA-KL har gällt för arbetstagaren hos arbetsgivaren fortlöpande sedan minst tre år,

c) arbetstagaren har tillgodoräknats pensionsgrundande tid enligt § 5 mom. 1 a) och d) uppgående till minst tio år och

d) genomsnittlig årspoäng beräknad enligt mom. 3 b) är större än talet 7,5.

Kompletterande delpension utges till arbetstagaren endast för tid varunder arbetstagaren samtidigt uppehåller anställning, som anges i § 1 mom. 1 och är berättigad till delpension enligt NDPL eller vore berättigad till sådan pension om inte inkomsten efter arbetstidsminskningen överstigit 7,5 basbelopp.

Mom. 2

Vid beräkning av kompletterande delpension bortses från en minskning av arbetstiden som överstiger 10 timmar per arbetsvecka i förhållande till arbetstagarens arbetstid innan den kompletterande delpensionen först beviljats.

Mom. 3

Vid tillämpning av §§ 7 och 8 gäller följande undantag och tillägg vid beräkning av kompletterande delpension:

- a) vid beräkning av årspoäng bortses från lön från annan arbetsgivare,
- b) för de fem kalenderår som närmast föregår arbetstidsminskningen beräknas medelvärdet av de tre högsta årspoängen, kallat **genomsnittlig årspoäng**,
- c) för perioden efter arbetstidsminskningen utgörs pensionsgrundande lön av sådana avlöningsförmåner, beräknade enligt § 13 i AB och tillhörande särskilda bestämmelser/specialbestämmelser, som arbetstagaren antas uppbära under det följande året,
- d) årspoängen efter arbetstidsminskningen beräknas som kvoten mellan pensionsgrundande lön enligt c) och det basbelopp som gäller för samma kalendermånad som arbetstidsminskningen, varvid årspoängen begränsas till lägst 7,5,
- e) i den genomsnittliga årspoängen respektive årspoängen efter arbetstidsminskningen inräknas inte mer än hälften av den del varmed poängen överstiger 20 och inte till någon del varmed poängen överstiger 30 och
- f) **årsmedelpoängen (P)** utgör skillnaden mellan genomsnittlig årspoäng och årspoängen efter arbetstidsminskningen beräknade enligt a) – e).

Anmärkning till b)

Saknas årspoäng för ett visst år räknas denna som noll.

Förhandlingsprotokoll 1988-04-28 § 3 punkt 5 andra stycket:

"Arbetsgivarens rätt att i vissa fall bestämma årsmedelpoängen enligt förhandlingsprotokollet om PA-KL 1984-11-15 § 4 punkt 11 (se § 8 mom. 3) skall även tillämpas för kompletterande delpension."

Mom. 4

Kompletterande delpension beräknas på följande sätt.

Årsmedelpoängen (P) beräknad enligt mom. 3 multipliceras med 0,55. Resultatet härav kallas **delpensionspoäng**.

Kompletterande delpension utgör per år det belopp som erhålles genom att multiplicera delpensionspoängen med vid varje tid gällande basbelopp.

Mom. 5

Vid ytterligare förändring av arbetstiden eller lönen – i den mån lönen överstiger 7,5 basbelopp för kalenderår räknat – skall den kompletterande delpensionen omräknas. Omräkning görs genom att ny pensionsgrundande lön, ny årspoäng och ny årsmedelpoäng beräknas enligt mom. 3 c) – f).

Om arbetstagaren använder arbetstidsminskning hos arbetsgivaren till att öka sin arbetstid i annan anställning, i uppdrag eller i annat förvärvsarbete, skall den kompletterande delpensionen minskas i motsvarande grad så länge sådant förhållande råder. Arbetsgivaren kan dock för särskilt fall besluta om undantag härifrån.

Mom. 6

Arbetstagare är skyldig att enligt arbetsgivarens anvisningar lämna denne uppgifter om ändrade inkomst- eller arbetstidsförhållanden som påverkar rätten till eller storleken av den kompletterande delpensionen respektive delpensionen enligt NDPL.

Mom. 7

Om arbetstagaren uppenbarligen missbrukar bestämmelserna om kompletterande delpension på ett sätt, som medför vinning för arbetstagaren eller skada för arbetsgivaren, upphör dennes förpliktelser att utge sådan pension till arbetstagaren.

Mom. 8

Arbetsgivaren får inte besluta om att kompletterande delpension skall upphöra enligt mom. 7 utan att arbetstagaren beretts skälig tid, minst 14 dagar, att avge förklaring. I samband med att arbetstagaren bereds tillfälle att avge förklaring bör arbetstagaren erinras om rätten att påkalla biträde av sin arbetstagarorganisation.

Mom. 9

Vid tillämpning av bestämmelserna om kompletterande delpension skall Riksförsäkringsverkets (RFV:s) verkställighetsföreskrifter (RFFS 1987:16) till NDPL liksom annan praxis hos de allmänna försäkringskassorna vara vägledande.

Övergångsbestämmelser till § 11

1. För arbetstagare som har rätt till kompletterande delpension före 1990-01-01 gäller alltså bestämmelserna i deras lydelse före 1990-01-01.

Förhandlingsprotokoll 1988-04-28 § 3 punkt 5 tredje stycket:

"De nya bestämmelserna gäller fr.o.m. 1987-07-01. Om kompletterande delpension har börjat utbetalas under tiden 1987-07-01–1988-04-30 med stöd av tidigare bestämmelser, får ny beräkning enligt nuvarande bestämmelser inte leda till att rätten till kompletterande delpension upphör eller att förmånsbeloppet minskar. Motsvarande garanti gäller om överenskommelse redan träffats om senare arbetstidsminskning."

Förhandlingsprotokoll 1988-04-28 § 3 punkt 6:

"För arbetstagare som haft rätt till kompletterande delpension före 1987-07-01 gäller alltså tidigare bestämmelser med följande undantag.

Kompletterande delpension enligt PA-KL eller PAK/LPAK, som börjat utbetalas under tiden 1982-10-01–1987-06-30, skall fr.o.m. 1987-07-01 höjas genom multiplikation med kvoten 65/50. Om förmånen har upphört före 1988-05-01 sker omräkning efter skriftlig framställning till arbetsgivaren senast 1988-12-31. Skriftlig framställning erfordras dock inte om ålderspension utbetalas under maj 1988 av Kommunernas pensionsanstalt (KPA)."

2. För arbetstagare som har rätt till kompletterande delpension före 1994-10-01 eller för arbetstagare som före 1994-10-01 ansökt om kompletterande delpension och fått den beviljad för tid med början före 1995-01-01 gäller alltså bestämmelserna i deras lydelse före 1994-10-01 med följande undantag.

När äldre bestämmelser om beräkning av kompletterande delpension skall tillämpas skall, vid ny beräkning av den kompletterande delpensionen som avser tid efter december 1994, en minskning av arbetstiden med mer än 10 timmar per arbetsvecka i förhållande till arbetstagarens arbetstid innan den kompletterande delpensionen först beviljats beaktas endast om minskningen inte överstiger den arbetstidsminskning som den kompletterande delpensionen senast beräknats efter.

§ 12 Garantipension

Se även övergångsbestämmelser.

Mom. 1

Gäller inte fr.o.m. 1989-01-01.

Mom. 2

Arbetsgivaren kan för särskilt fall efter överenskommelse med arbetstagaren besluta att utge garantipension till arbetstagaren.

Garantipension utges längst till pensionsåldern, pensioneringsperiodens övre gräns eller den tidigare tidpunkt då ålderspension enligt PA-KL utges.

Mom. 3

Garantipension beräknas på följande sätt.

Årsmedelpoängen (P) indelas i skikt enligt tabellen nedan. Dessa skikt av årsmedelpoängen multipliceras var för sig med angivet procenttal i respektive skikt:

Skikt av P (uttryckt i antal basbelopp)	Nivå i %	Hjälptabell: P sätts in i den formel som motsvarar P:s storlek
0 - 1	96	$0,96 \times P$
1 - 2,5	78,5	$0,785 \times P + 0,1750$
2,5 - 3,5	60	$0,60 \times P + 0,6375$
3,5 - 7,5	64	$0,64 \times P + 0,4975$
7,5 - 20	65	$0,65 \times P + 0,4225$
20 - 30	32,5	$0,325 \times P + 6,9225$
30 -	0	16,6725

Summan härav multipliceras med tidsfaktorn och resultatet kallas bruttopensionspoäng.

Garantipensionen utgör per år det belopp som erhålles genom att multiplicera bruttopensionspoängen med vid varje tid gällande basbelopp.

Mom. 4

Har arbetstagaren förvärvsinkomst skall garantipensionen minskas med 75 % av förvärvsinkomsten multiplicerad med tidsfaktorn. Beräkningar enligt detta moment verkställs för kalendermånad. Arbetsgivaren kan efter arbetstagarens hörande fastställa längre avräkningsperiod.

Anmärkning

Med "förvärvsinkomst" avses dels sådana inkomstslag som anges i 11 kap. 2 och 3 §§ i AFL, dels annan förmån - t.ex. sjuklön, förtidspension, tjänstepensionsförmån eller ersättning från avtalsgrupp-sjukförsäkring - som avser att ersätta inkomst av anställning eller annat förvärvsarbete. Vad som sägs i § 14 mom. 1 sjunde och åttonde styckena skall gälla vid tillämpningen av detta moment. Ovan nämnd minskning görs inte om samordning sker enligt annan paragraf i detta avtal. Från ovan nämnd minskning bortses vidare från sådan inkomst, som anges i 11 kap 2 och 3 §§ i AFL, vars storlek enligt lag eller förordning skall bestämmas med hänsyn till kompletteringspensionen.

AB 94 § 29 mom. 2 d):

"2. Samordning skall inte göras med

.....
d) pensionsförmån som enligt gällande kommunala pensionsbestämmelser minskas med förvärvsinkomster."

Mom. 5

För fall som avses i mom. 2 kan arbetsgivaren besluta antingen att mom. 4 inte skall tillämpas eller att från minskningen skall undantas en viss del av inkomsten.

För fall som avses i mom. 2 kan garantipensionen efter överenskommelse reduceras med tillämpning av bestämmelserna om förtida uttag i § 9. Reduktionen får avse viss tid, dock längst intill pensionsåldern eller pensioneringsperiodens övre gräns. Reduktionen

får inte bli större än vad som skulle ha gällt om arbetstagaren vid avgången fyllt 60 år.

Mom. 6

Gäller inte fr.o.m. 1989-01-01.

Mom. 7

Arbetstagare är skyldig att enligt arbetsgivarens anvisningar lämna denne uppgifter om sådana inkomstförhållanden som påverkar storleken av garantipensionen.

Mom. 8

Om arbetstagare uppenbarligen missbrukar bestämmelserna om garantipension på ett sätt, som medför vinning för arbetstagaren eller skada för arbetsgivaren, upphör dennes förpliktelser att utge sådan pension till arbetstagaren.

Mom. 9

Arbetsgivaren får inte besluta om att garantipensionen skall upphöra enligt mom. 8 utan att arbetstagaren beretts skälig tid, minst 14 dagar, att avge förklaring. I samband med att arbetstagaren bereds tillfälle att avge förklaring bör arbetstagaren erinras om rätten att påkalla biträde av sin arbetstagarorganisation.

Övergångsbestämmelser till § 12 mom. 1

För arbetstagare som före 1989-01-01 beviljats garantipension gäller alltjämt tidigare bestämmelser.

§ 12 a Sjukpension

Gäller fr.o.m. 1989-01-01. Se även övergångsbestämmelser.

Förhandlingsprotokoll 1988-11-25 § 3 punkt 1:

"Bestämmelserna om sjukpension i § 12 a i PA-KL tillämpas fr.o.m. 1988-10-01 för arbetstagare som har rätt till partiell förtidspension (sjukbidrag) och som inte erhållit annan ersättning i motsvarande kompensationsnivå för arbetstidsbortfallet. Om arbetstagaren erhållit ny anställning hos arbetsgivaren på grund av omreglering, bestäms arbetstidsbortfallet med hänsyn till anställningsförhållandet före omregleringen."

Mom. 1

Sjukpension utges till arbetstagare som uppfyller nedan angivna villkor:

- arbetstagaren har på grund av sjukdom, olycksfall eller arbets-skada ett arbetstidsbortfall i anställning hos arbetsgivaren,
- arbetstagaren har rätt till förtidspension eller sjukbidrag enligt AFL och
- årsmedelpoängen överstiger talet 7,5.

Anmärkning till b)

Även om villkoret i b) inte är uppfyllt, utges sjukpension till arbetstagarer som avgår från anställningen på grund av bestämmelserna i § 4 mom. 2.

Sjukpension utges inte för tid varunder arbetstagaren uppburit sjuklön enligt AB för ovan angivet arbetstidsbortfall.

Upphör rätten till förtidspension eller sjukbidrag enligt AFL, upphör också rätten till sjukpension. Arbetsgivaren kan besluta att fortsätta att utge sjukpensionen. Sådant beslut kan avse viss tid.

Sjukpension utges längst till pensionsåldern, pensioneringsperiodens övre gräns eller den tidigare tidpunkt då ålderspension enligt PA-KL utges.

Mom. 2

Sjukpension beräknas på följande sätt.

Årsmedelpoängen (P) indelas i skikt enligt tabellen nedan. Dessa skikt av årsmedelpoängen multipliceras var för sig med angivet procenttal i respektive skikt:

Skikt av P (uttryckt i antal basbelopp)	Nivå i %	Hjälptabell: P sätts in i den formel som motsvarar P:s storlek
0 - 1	96	$0,96 \times P$
1 - 2,5	78,5	$0,785 \times P + 0,1750$
2,5 - 3,5	60	$0,60 \times P + 0,6375$
3,5 - 7,5	64	$0,64 \times P + 0,4975$
7,5 - 20	65	$0,65 \times P + 0,4225$
20 - 30	32,5	$0,325 \times P + 6,9225$
30 -	0	16,6725

Summan härav multipliceras med tidsfaktorn och resultatet kallas **bruttospensionspoäng**.

Om arbetstidsbortfallet i anställning hos arbetsgivaren inte är helt, skall bruttopensionspoängen minskas i förhållande till vid varje tid gällande arbetstidsbortfall.

Sjukpensionen utgör per år det belopp som erhålles genom att multiplicera bruttopensionspoängen - i förekommande fall minskad enligt ovan - med vid varje tid gällande basbelopp.

Mom. 3

Arbetstagaren är skyldig att enligt arbetsgivarens anvisningar lämna denne uppgifter om sådana förhållanden som påverkar storleken av sjukpensionen.

Mom. 4

Om arbetstagare uppenbarligen missbrukar bestämmelserna om sjukpension på ett sätt, som medför vinning för arbetstagaren eller

skada för arbetsgivaren, upphör dennes förpliktelser att utge sådan pension till arbetstagaren.

Mom. 5

Arbetsgivaren får inte besluta om att sjukpensionen skall upphöra enligt mom. 4 utan att arbetstagaren beretts skälig tid, minst 14 dagar, att avge förklaring. I samband med att arbetstagaren bereds tillfälle att avge förklaring bör arbetstagaren erinras om rätten att påkalla biträde av sin arbetstagarorganisation.

Övergångsbestämmelser till § 12 a mom. 1

Sjukpension utges till arbetstagare som uppfyller nedan angivna villkor:

- a) arbetstagaren var 1974-06-30 anställd och underkastad av arbetsgivaren antaget pensionsreglemente (KPR/LKPR), varefter reglementet, PAK/LPAK och PA-KL fortlöpande gällt för arbetstagaren i anställning hos arbetsgivaren intill den tidpunkt, då anställningen upphörde,
- b) arbetstagaren har avgått från sin anställning på grund av bestämmelserna i § 4 mom. 2,
- c) arbetstagaren har vid avgången tillgodoräknats pensionsgrundande tid om minst sju år i kommunal anställning (se § 15 mom. 1 anmärkning) och
- d) arbetstagaren uppbär partiell månadsersättning enligt av arbetsgivaren tecknad AGS-KL eller har inte rätt till sådan månadsersättning på grund av att hans arbetsförmåga inte är nedsatt med minst hälften.

Anmärkning till a)

Vid tillämpning av denna bestämmelse anses reglementet och avtalen ha fortlöpande gällt för säsonganställd arbetstagare även om fråga varit om sedvanligt anställningsuppehåll uppgående till högst 270 kalenderdagar.

§ 13 Efterlevandepension till vuxen

Ändring fr.o.m. 1995-01-01. Se även övergångsbestämmelser.

Mom. 1

Efterlevandepension utges efter arbetstagare – som vid dödsfallet inte avgått från sin anställning – till efterlevande make, som stadigvarande sammanbodde med sin make vid dennes död, om den efterlevande:

- a) vid dödsfallet stadigvarande sammanbodde med barn under tolv år, som stod under vårdnad av makarna eller endera av dem eller
- b) oavbrutet hade sammanbott med maken under en tid av minst fem år fram till tidpunkten för dödsfallet.

Anmärkning till b)

Villkoret angående fem år skall anses vara uppfyllt om den efterlevande:

- 1989-12-31 och därefter fortlöpande uppfyller villkoren om sammanboende m.m. och
- skulle erhållit familjepension enligt tidigare gällande regler, om arbetstagaren hade avlidit 1989-12-31.

Efterlevandepension utges även efter arbetstagare som avgått från sin anställning och som vid dödsfallet har rätt till egenpension.

Med efterlevande make likställs i denna paragraf den som, utan att vara gift, stadigvarande sammanbodde med en icke gift man eller kvinna vid dennes död och som tidigare har varit gift med eller har eller har haft eller då väntade barn med denne. Med efterlevande make likställs även registrerad partner enligt lagen (1994:1117) om registrerat partnerskap.

Rätten till efterlevandepension upphör om den förmånsberättigade ingår äktenskap. Detsamma gäller om den förmånsberättigade stadigvarande sammanbor med någon som denne har varit gift med eller har eller har haft barn med.

Efterlevandepension utges under 5 år.

Mom. 2

Efterlevandepension beräknas på följande sätt.

Årsmedelpoängen (P) indelas i skikt enligt tabellen nedan. Dessa skikt av årsmedelpoängen multipliceras var för sig med angivet procenttal i respektive skikt:

Skikt av P (uttryckt i antal basbelopp)	Nivå i %
0 – 20	15
20 – 30	7,5
30 –	0

Summan härav kallas efterlevandepensionspoäng.

Efterlevandepensionen utgör per år det belopp som erhålles genom att multiplicera efterlevandepensionspoängen med vid varje tid gällande basbelopp.

Övergångsbestämmelser till § 13

Bestämmelserna om familjepension i deras lydelse före 1990-01-01 gäller alltså, om följande villkor är uppfyllda:

- a) dödsfallet har inträffat före 1990-01-01 eller
- b) arbetstagaren har avgått före 1990-01-01 men dödsfallet inträffar därefter och den förmånsberättigade var 1989-12-31 gift med arbetstagaren eller omfattades av övergångsbestämmelserna angående frånskild hustru eller den förmånsberättigade är barn eller adoptivbarn till arbetstagaren.

Förhandlingsprotokoll 1990-01-04 § 3 punkt 3:

”Vid beräkning och utbetalning av familjepensionsförmån enligt övergångsbestämmelserna till §§ 13 och 15 i PA-KL skall – utöver vad som sägs i bilaga 1 till detta protokoll – bestämmelserna i PA-KL före 1990-01-01 fortsätta att gälla för den förmånsberättigade i de avseenden som berör familjepensionsförmånen.”

§ 13 a Kompletterande änkepension

Gäller fr.o.m. 1990-01-01. Se även övergångsbestämmelser till § 13.

Mom. 1

Kompletterande änkepension utges efter arbetstagare – som vid dödsfallet inte avgått från sin anställning – till efterlevande make om följande villkor är uppfyllda:

- a) för arbetstagaren har 1989-12-31 och därefter fortlöpande fram till dödsfallet gällt PA-KL hos kommun eller motsvarande pensionsbestämmelser hos annan i bilaga 2 angiven arbetsgivare,
- b) den efterlevande har rätt till tilläggspension i form av änkepension enligt AFLs övergångsbestämmelser och
- c) årsmedelpoängen överstiger talet 7,5.

Kompletterande änkepension utges även efter arbetstagare som avgått från sin anställning och som vid dödsfallet har rätt till egenpension.

Kompletterande änkepension utges för sådan tid som tilläggspension i form av änkepension enligt AFLs övergångsbestämmelser utges. Om den förmånsberättigade är född 1945 eller senare utges dock kompletterande änkepension längst intill 65 års ålder.

Mom. 2

Vid tillämpning av § 5 gäller följande undantag vid beräkning av kompletterande änkepension:

- om den förmånsberättigade är född 1945 eller senare tillgodoräknas pensionsgrundande tid längst till och med 1989-12-31.

Mom. 3

Kompletterande änkepension beräknas på följande sätt.

Årsmedelpoängen (P) indelas i skikt enligt tabellen nedan. Dessa skikt av årsmedelpoängen multipliceras var för sig med angivet procenttal i respektive skikt:

Skikt av P (uttryckt i antal basbelopp)	Nivå i %
0 - 7,5	0
7,5 - 20	24
20 - 30	12
30 -	0

Summan härav multipliceras med tidsfaktorn och resultatet kallas **änkepensionspoäng**.

Kompletterande änkepension utgör per år det belopp som erhålles genom att multiplicera änkepensionspoängen med vid varje tid gällande basbelopp.

§ 13 b Barnpension

Gäller fr.o.m. 1990-01-01. Se även övergångsbestämmelser till § 13.

Mom. 1

Barnpension utges efter arbetstagare – som vid dödsfallet inte avgått från sin anställning – till barn eller adoptivbarn intill dess barnet fyllt 18 år, dock inte barn som vid arbetstagarens död var adopterat av annan än arbetstagarens make. Barnpension utges även till barn som fyllt 18 år om barnet bedriver studier som ger rätt till barnpension enligt AFL, dock längst till och med juni månad det år då barnet fyller 20 år.

Barnpension utges även efter arbetstagare som avgått från sin anställning och som vid dödsfallet har rätt till egenpension.

Rätt till barnpension har även sådant utländskt barn som arbetstagaren med socialnämndens medgivande tagit emot i sitt hem här i landet för vård och fostran i adoptionssyfte.

Mom. 2

Barnpension beräknas på följande sätt.

Årsmedelpoängen (P) indelas i skikt enligt tabellen nedan. Dessa skikt av årsmedelpoängen multipliceras var för sig med angivet procenttal i respektive skikt:

Skikt av P (uttryckt i antal basbelopp)	Nivå i %
0 - 7,5	10
7,5 - 20	28
20 - 30	14
30 -	0

Summan härav kallas **barnpensionspoäng**.

Barnpension utgör per år det belopp som erhålles genom att multiplicera barnpensionspoängen med vid varje tid gällande basbelopp.

Mom. 3

Är de förmånsberättigade barnen flera skall barnpensionen multipliceras med nedan angivna faktorer:

Antal barn	Faktor
2	1,4
3	1,6
4	1,8
5 eller flera	2,0

Det uppräknade pensionsbeloppet fördelas lika mellan barnen.

Mom. 4

Har förmånsberättigat barn framställt anspråk på barnpension efter det att sådan pension börjat utbetalas, skall redan utbetalt pensionsbelopp inte omfördelas.

§ 14 Samordning med socialförsäkringsförmåner m.m.

Ändring fr.o.m. 1993-01-01. Se även övergångsbestämmelser.

Mom. 1

Samordning med förmåner enligt socialförsäkring eller därmed jämförlig anordning – samordningsbara förmåner – sker enligt bestämmelserna i denna paragraf.

Sådan samordning sker även om rätt till förmån inte föreligger på grund av att denna rätt inskränkts genom arbetstagarens egen åtgärd eller underlåtenhet att vidta åtgärd.

Anmärkning

Undantagande från försäkring för tilläggspension enligt AFL är inte att anse som sådan åtgärd som avses ovan.

Folkpension och tilläggspension i form av ålderspension jämte pensionstillskott samordnas från 65 års ålder även om förmånerna helt eller delvis utges från annan ålder. Härvid bortses från förändring av förmånernas belopp på grund av att de uttagits från annan ålder.

Pensionstillskott samordnas endast om samordning sker med folkpension.

Vid samordning med folkpension och tilläggspension bortses vidare från minskning av dessa förmåner på grund av bestämmelserna i AFL 17 kap. 2 § (yrkesskadelivränta m.m.).

Arbetstagare som samtidigt uppfyllt förutsättningarna i AFL för att erhålla folkpension i form av förtidspension eller änkepension anses vid tillämpningen av bestämmelserna i denna paragraf ha valt den folkpensionsförmån jämte pensionstillskott som är samordningsbar enligt mom. 2 nedan.

Om förmån, som skall samordnas, lämnas i form av vård på anstalt eller dylikt, sker samordningen som om förmånen utgivits kontant. Utges förmånen på en gång eller på annat inte regelbundet sätt, sker samordning som om den utgivits fortlöpande.

Sådan utländsk förmån som har väsentligen samma syfte som i mom. 2 avsedd förmån, skall vid tillämpningen av bestämmelserna i denna paragraf behandlas som om den utgjorde förmån enligt mom. 2.

Har sådan ålderspension enligt AFL jämte pensionstillskott som utges före 65 års ålder återkallats samtidigt som ansökan gjorts om förtidspension eller sjukbidrag enligt AFL, som skall samordnas, skall från och med månaden efter det anmälan om återkallelse skett, ålderspension jämte pensionstillskott samordnas såsom ett förskott på förtidspensionen eller sjukbidraget jämte pensionstillskottet.

För arbetstagare, som uppbär ålderspension, visstidspension, garantipension eller sjukpension, och för vilken rätten till förtidspension eller sjukbidrag enligt AFL jämte pensionstillskott upphör på grund av förtida uttag av ålderspension enligt AFL skall samordning ändå ske som om rätt till förtidspensionen eller sjukbidraget jämte pensionstillskottet skulle kvarstå till 65 års ålder.

Mom. 2

I ålderspension, visstidspension, garantipension och sjukpension inräknas – med iakttagande av mom. 1 – följande förmåner.

a) Folkpension i form av ålderspension, förtidspension och sjukbidrag enligt AFL ¹⁾

Samordning sker i årsmedelpoängens skikt 0–1 med folkpensionen multiplicerad med tidsfaktorn.

b) Tilläggspension (ATP) i form av ålderspension, förtidspension och sjukbidrag enligt AFL ¹⁾

Samordning sker i årsmedelpoängens skikt 1–7,5, varvid den samordningsbara förmånen bestäms på följande sätt.

Om tilläggspensionens medelpoäng inte överstiger årsmedelpoängen minskad med talet 1 och tilläggspensionens poängårsfaktor inte överstiger tidsfaktorn, är den samordningsbara förmånen lika med tilläggspensionen.

Anmärkning

Med "tilläggspensionens poängårsfaktor" avses kvoten mellan det antal år för vilka pensionspoäng tillgodoräknats arbetstagaren och det antal år som erfordras för hel tilläggspension.

I andra fall än som avses i föregående stycke beräknas den samordningsbara förmånen med tillämpning av AFL 12, 13 och 15 kap. varvid:

- tilläggspensionens medelpoäng skall utgöra högst årsmedelpoängen minskad med talet 1 och/eller
- tilläggspensionens poängårsfaktor begränsas till tidsfaktorn.

c) Pensionstillskott enligt lag (1969:205) om pensionstillskott ¹⁾

Samordning sker i årsmedelpoängens skikt 1–7,5 med pensionstillskottet multiplicerat med tidsfaktorn.

d) Livränta enligt LAF/LSP

Samordning sker med den livränta – dock inte livränta till efterlevande – som arbetstagaren har rätt till multiplicerad med tidsfaktorn. Med livränta avses den del som återstår efter samordning enligt LAF 6 kap.

e) Delpension enligt NDPL ¹⁾

Samordning sker med det belopp vartill arbetstagaren äger rätt.

f) Månadsersättning från AGS-KL

Ändring fr.o.m. 1993-01-01.

Samordning sker beträffande visstidspension, garantipension och sjukpension med belopp, varmed månadsersättning från av arbetsgivaren tecknad AGS-KL utges. Om AGS-KL-ersättningen är skattefri, skall beloppet förhöjas med 30 % i de fall att bruttopensionspoängen understiger talet 7,5 respektive med 50 % i annat fall.

1)

Bilaga till förhandlingsprotokoll 1992-12-23 punkt 1 och 2:

"1. Vid beräkning av samordningsavdrag för folkpension, ATP och pensionstillskott samt delpension bortses från vad som föreskrives om minskning av basbeloppet enligt 1 kap. 6 § tredje stycket lagen om allmän försäkring, 2 och 2 a §§ lagen om pensionstillskott respektive 11 § lagen om delpensionsförsäkring.

2. Vid beräkning av samordningsavdrag för pensionstillskott bortses från de höjningar av förmånsnivåerna som görs 1993-01-01 enligt 2 och 2 a §§ lagen om pensionstillskott."

Mom. 3-5

Gäller inte fr.o.m. 1990-01-01.

Övergångsbestämmelser till § 14 mom. 1 och 3-5

1. Om dödsfallet har inträffat före 1990-01-01 gäller alltså bestämmelserna i deras lydelse före 1990-01-01.

2. Om arbetstagaren har avgått före 1990-01-01 men dödsfallet inträffar därefter gäller följande.

a) Bestämmelserna i mom. 1 i deras lydelse före 1990-01-01 gäller alltså.

b) Bestämmelserna i mom. 3-5 ersätts av följande.

I familjepension enligt övergångsbestämmelserna till § 13 i PA-KL inräknas – med iakttagande av mom. 1 – följande förmåner:

- folkpension i form av efterlevandepension, änkepension och ålderspension enligt AFL,

- tilläggspension i form av efterlevandepension och änkepension enligt AFL,

- pensionstillskott enligt lag om pensionstillskott och

- livränta enligt LAF/LSP.

Anmärkning

Med "livränta" avses den del som återstår efter samordning enligt LAF 6 kap.

Angående "minskat" basbelopp och pensionstillskottets nivå, se bilaga till förhandlingsprotokoll 1992-12-23 införd under § 14 mom. 2.

c) Samordning enligt ovan sker med den förmån som utges med följande undantag:

- i familjepension till änka inräknas 48,5 % av folkpensionen och

- barnpension enligt AFL och/eller livränta enligt LAF/LSP skall – även om båda föräldrarna avlidit – i de fall då barnpension enligt PA-KL utges endast efter den ena av föräldrarna, beaktas med det belopp, som skulle ha utgivits, om endast denna förälder avlidit.

3. Om arbetstagare har rätt till familjepension vari inräknas folkpension jämte i förekommande fall pensionstillskott skall samordning enligt § 14 mom. 2 begränsas – jämkas – så att dubbel samordning undviks. Förutsättning för sådan jämkning är att i det pensionssystem, från vilket familjepension utges, gäller likartade regler för jämkning av egenpension.

§ 15 Livränta

Se även övergångsbestämmelser.

Mom. 1

Rätt till livränta föreligger om:

- a) arbetstagaren har fyllt 31 år,
- b) PA-KL har gällt för arbetstagaren hos arbetsgivaren fortlöpande sedan minst ett år,
- c) arbetstagarens pensionsgrundande tid i kommunal anställning uppgår till minst tre år och
- d) villkoren i mom. 3 är uppfyllda.

Anmärkning

Med "kommunal anställning" avses anställning hos kommun eller i bilaga 2 angiven arbetsgivare, dock ej anställning, varunder arbetstagaren varit underkastad andra statliga avlöningsbestämmelser än 1950 års avlöningsreglemente för övningslärare eller 1954 års polislönereglemente.

Med "kommunal anställning" jämställs anställning med pensionsrätt enligt statliga pensionsbestämmelser dels inom statlig verksamhet, som helt eller delvis övertagits av kommun, för arbetstagare som övergått till anställning hos kommun i samband härmed och därvid blivit underkastad kommunala pensionsbestämmelser, dels för arbetstagare vars pensionering eljest övertagits av kommun.

Med "arbetstagare vars pensionering eljest övertagits av kommun" avses dels sådana provinsialläkare hos landstingskommun, för vilka de särskilda övergångsbestämmelserna för vissa provinsialläkare gäller, dels arbetstagare för vars livränta staten har kostnadsansvar med anledning av att bestämmelserna om s.k. statlig personlig pensionsrätt enligt statens allmänna tjänstepensionsreglemente (SPR) upphört att gälla 1977-01-01.

Arbetstagare som i anställning inom statlig verksamhet, som helt eller delvis övertagits av kommun, förvärvat rätt till livränta enligt statliga pensionsbestämmelser före övergången till kommunal an-

ställning skall vara berättigad till livränta enligt denna paragraf trots att arbetstagaren inte uppfyller villkoren i detta moment för rätt till livränta.

Avgår arbetstagare, vars pensionsålder är 65 år, på egen begäran när högst nio månader återstår till pensionsåldern, skall så anses som om arbetstagaren kvarstått i anställningen till pensionsåldern och därvid beviljats ledighet utan rätt till avlöningsförmåner. Vad här sagts gäller inte om arbetstagaren erhåller annan med pensionsrätt förenad anställning än som anges i § 1 mom. 1.

Mom. 2

Avgår arbetstagare från sin anställning i omedelbar anslutning till ledighet, varunder arbetstagaren inte för någon del av dag har rätt till lön eller motsvarande ersättning enligt AFL, skall vid beräkning av livränta så anses som om avgången skett vid ledighetens början. Härvid tillämpas för arbetstagaren gällande pensionsbestämmelser i deras lydelse omedelbart före ledighetens början.

Mom. 3

Livränta utges om arbetstagaren:

- a) avgår från anställningen utan att ha rätt till egenpension eller till månadsersättning från av arbetsgivaren tecknad AGS-KL,
- b) avgått från anställningen och vars rätt till sådan förmån som anges i § 9 mom. 1 a) – d) upphör före pensionsåldern eller pensionsneringsperiodens nedre gräns eller
- c) övergår till sådan anställning hos arbetsgivaren för vilken PA-KL inte gäller.

Livränta utges till arbetstagaren från utgången av månaden före den då arbetstagaren fyller 65 år – livränteåldern.

Mom. 4

Vid tillämpning av § 5 gäller följande undantag vid beräkning av livränta:

a) tid i annan anställning eller i uppdrag som skall tillgodoräknas enligt § 5 mom. 1 d) avser endast tid i kommunal anställning – i den mån denna inte tillgodoräknas för livränta enligt statliga pensionsbestämmelser och

b) tidsfaktorn är kvoten mellan å ena sidan pensionsgrundande tid och å andra sidan summan av denna tid och kalendertiden från avgången till livränteåldern – dock minst 30 år.

Anmärkning 1

Beträffande "kommunal anställning" – se definition i anmärkning till mom. 1.

Anmärkning 2

Arbetstagare i anställning inom statlig verksamhet, som övertagits av kommun, får tillgodoräkna anställningstid även före 28 års ålder, som skulle ha beaktats för livränta enligt de statliga pensionsbestämmelserna.

Mom. 5

Livränta beräknas på följande sätt.

Årsmedelpoängen (P) indelas i skikt enligt tabellen nedan. Dessa skikt av årsmedelpoängen multipliceras var för sig med angivet procenttal i respektive skikt:

Skikt av P (uttryckt i antal basbelopp)	Nivå i %
0 – 7,5	10
7,5 – 20	65
20 – 30	32,5
30 –	0

Summan härav multipliceras med talet 0,95 och tidsfaktorn. Resultatet kallas livräntepoäng.

Livräntan utgör per år det belopp som erhålles genom att multiplicera livräntepoängen med det basbelopp som gäller vid avgången.

Vid utbetalning av livränta skall denna förändras i samma grad som basbeloppet ändrats från den kalendermånad då livräntan börjar utges.

Mom. 6

Gäller inte fr.o.m. 1990-01-01.

Mom. 7

Utges till arbetstagare periodisk avgångsersättning enligt AGF-KL från arbetsgivaren skall livräntan minskas med sådan ersättning.

Övergångsbestämmelser

till § 15 mom. 1 b)

I tid som anges i mom. 1 b) inräknas tid före 1985-01-01 varunder PAK/LPAK gällt för arbetstagaren.

till § 15 mom. 3 tredje stycket och mom. 6

Bestämmelserna om familjelivränta i deras lydelse före 1990-01-01 gäller alljämt, om följande villkor är uppfyllda:

- a) dödsfallet har inträffat före 1990-01-01 eller
- b) arbetstagaren har avgått före 1990-01-01 men dödsfallet inträffar därefter och den förmånsberättigade var 1989-12-31 gift med arbetstagaren eller omfattades av övergångsbestämmelserna angående frånskild hustru eller den förmånsberättigade är barn eller adoptivbarn till arbetstagaren.

Förhandlingsprotokoll 1990-01-04 § 3 punkt 3:

“Vid beräkning och utbetalning av familjepensionsförmån enligt övergångsbestämmelserna till §§ 13 och 15 i PA-KL skall – utöver vad som sägs i bilaga 1 till detta protokoll – bestämmelserna i PA-KL före 1990-01-01 fortsätta att gälla för den förmånsberättigade i de avseenden som berör familjepensionsförmånen.”

§ 16 Vissa inskränkningar i rätten till pensionsförmån

Mom. 1

Drabbas arbetstagare av arbetsoförmåga eller avlider med anledning av att arbetstagaren deltagit i främmande lands krig eller inbördeskrig i främmande land eller eljest åtföljt främmande lands krigsmakt eller under vistelse utomlands tagit sådan anställning eller ägnat sig åt sådan verksamhet, som enligt arbetsgivarens bedömning medfört väsentligt ökad risk för arbetsoförmåga eller död, skall pensionsförmån begränsas i den mån och på det sätt arbetsgivaren beslutar.

I föregående stycke stadgad inskränkning i rätten till pensionsförmån gäller även i den mån arbetsoförmåga förorsakats av kroppsskada eller sjukdom, som arbetstagaren ådragit sig genom handling eller underlåtenhet för vilken arbetstagaren genom lagakraftvunnen dom ådömts frihetsstraff.

Mom. 2

Ändring fr.o.m. 1993-01-01.

Angående påföljd i pensionsförmånshänseende för den som uppsåtligt framkallat arbetstagares arbetsoförmåga eller död skall gälla vad som anges i 18, 19, 20 a och 100 a §§ FAL (*lag (1927:77) om försäkringsavtal*).

Mom. 3

Garantipension eller sjukpension utges inte i fall, som avses i mom. 1 och 2.

Mom. 4

Om arbetstagare vid läkarundersökning, som påkallats i samband med anställandet, lämnat oriktig uppgift om sitt hälsotillstånd eller förtigit något förhållande av vikt och omständigheterna är sådana att påföljd skulle ha inträtt där fråga varit om försäkring beträffande vilken 4-9 §§ FAL ägt tillämpning, skall pensionsförmån utges endast om och i den mån arbetsgivaren beslutar.

§ 17 Tidpunkt för ändring av pensionsförmån

Pensionsförmån utges respektive ändras från och med den kalendermånad vid vars ingång förutsättningarna härför föreligger. Pensionsförmån upphör att utges med den kalendermånad, under vilken förutsättningarna för förmånen bortfaller.

§ 18 Ändringar av och tillägg till pensionsbestämmelserna

Arbetstagare och förmånsberättigad är skyldiga att iaktta och följa de ändringar av och tillägg till dessa pensionsbestämmelser som kan komma att gälla genom i vederbörlig ordning träffad överenskommelse om ändring av bestämmelserna eller om nytt pensionsavtal.

§ 19 Meddelande om pensionsförmån m.m.

Arbetsgivaren lämnar arbetstagare eller förmånsberättigad skriftligt meddelande om pensionsförmån då förutsättningar för beräkning av sådan förmån föreligger.

Sådant meddelande lämnas senast då förmånen skall utges, dock att besked om rätt till livränta lämnas då ansökan härom gjorts.

§ 20 Uppgiftsskyldighet m.m.

Mom. 1

Arbetstagare och förmånsberättigad är skyldiga att utan onödigt dröjsmål enligt anvisning av arbetsgivaren till denne lämna de uppgifter, som erfordras för bedömning av rätten till pensionsförmån och omfattningen av de förmåner som skall utges. Arbetstagare och förmånsberättigad är vidare skyldiga att medverka till att sådan pensionsrätt som avses i § 6 mom. 3 kan tillfalla arbetsgivaren.

Mom. 2

Arbetstagare är skyldig att på arbetsgivarens begäran lämna läkarintyg om sitt hälsotillstånd. Arbetstagaren är vidare skyldig att följa de föreskrifter, som arbetsgivaren meddelar i syfte att bedöma arbetstagarens arbetsförmåga, att förekomma nedsättning av arbetsförmågan eller att helt eller delvis återställa bristande arbetsförmåga. Sådana föreskrifter får avse undersökning eller behandling av läkare, vård på sjukvårdsinrättning, omskolning, arbetsträning eller annan arbetsvård.

Anvisar arbetsgivaren viss läkare för utförande av undersökning eller för utfärdande av intyg, ersätter arbetsgivaren därav föranledda kostnader till den del dessa inte betalas eller bort betalas av allmän försäkringskassa.

Mom. 3

Arbetstagare som har rätt till förmån som avses i § 14 skall utan anfordran göra anmälan därom till arbetsgivaren.

Mom. 4

Ansökan om pensionsförmån skall göras skriftligen enligt de anvisningar, som arbetsgivaren utfärdar.

Anmärkning

Ansökan krävs inte av den vars rätt till pensionsförmån bevakas av Kommunernas pensionsanstalt (KPA) i enlighet med åtagande i pensionsförvaltningsavtal mellan KPA och arbetsgivaren.

Mom. 5

Arbetstagare eller förmånsberättigad som inte fullgör skyldigheter enligt mom. 1 eller 2 förverkar rätten till utgående pensionsförmåner och kan inte genom att senare fullgöra skyldigheten återfå rätten till förverkat belopp för mer än sex månader tillbaka. Arbetsgivaren kan dock medge undantag härifrån.

Mom. 6

Arbetstagare och förmånsberättigad som vistas eller är bosatta utom riket är skyldiga att på anfordran förete bevis som styrker att rätt till pensionsförmån alljämt föreligger.

§ 21 Utbetalning av pensionsförmån och räntebestämmelser m.m.

Mom. 1

Pensionsförmån utbetalas som månadsbelopp, vilket utgör en tolfedel av förmånens årsbelopp.

Mom. 2

Fordran på pensionsförmån är förfallen till betalning tre månader efter det att ansökan om förmånen ingetts, dock tidigast den dag rätten till förmånen inträtt.

Arbetsgivaren kan medge utbetalning före utgången av tremånadersperioden.

Till betalning förfallen pensionsförmån enligt detta avtal utbetalas vid samma tidpunkt som gäller för utbetalning av pensionstagarens pension enligt AFL eller skulle gällt om arbetstagaren eller den förmånsberättigade för månaden ifråga ägt rätt till sådan pension. Om tidpunkten för utbetalning av engångsbelopp beslutar arbetsgivaren.

Då till betalning förfallen pensionsförmån inte utbetalats i rätt tid utges dröjsmålsränta under de förutsättningar och på de villkor som anges i tillämpningsföreskrifterna.

Ålderspension, efterlevandepension eller livränta kan efter arbetstagarens eller den förmånsberättigades hörande utbetalas såsom engångsersättning. Vid utbetalning av ålderspension skall även utbetalas kapitalvärdet av efterlevandepension. Om inte arbetsgivaren beslutar annat, kan pensionsförmån utbytas mot engångsersättning om kapitalvärdet är högst 150 % av basbeloppet året före det år utbetalning av pensionsförmånen börjar. Beräkning av kapitalvärden sker enligt tillämpningsföreskrifterna.

Mom. 3

Har arbetstagare erhållit pensionsförmån enligt PA-KL och har socialförsäkringsförmån, som enligt § 14 skall samordnas med pensionsförmånen, inte beaktats eller kunnat beaktas vid utbetalningen av

pensionsförmånen, skall den förmån som härigenom har utbetalats för mycket anses utgöra förskott på senare utfallande socialförsäkringsförmån.

Har socialförsäkringsförmån - där sådan förmån och pensionsförmån enligt PA-KL utbetalats gemensamt - utbetalats och vid bestämmande av pensionsförmånen beaktats med för högt belopp, skall den med för högt belopp utbetalade socialförsäkringsförmånen anses utgöra förskott på pensionsförmånen.

Vad i föregående två stycken sägs skall äga motsvarande tillämpning i fråga om livränta som skall minskas med periodisk avgångsersättning enligt AGF-KL.

Mom. 4

Har arbetstagare eller förmånsberättigad erhållit pensionsförmån obehörigen eller med för högt belopp och har detta orsakats genom oriktiga uppgifter, underlåtenhet att fullgöra anmälningsskyldighet eller på annat sätt eller har arbetstagare eller förmånsberättigad i annat fall bort inse att utbetalningen var oriktig, skall det för mycket uppburna beloppet återbetalas.

Mom. 5

För återbetalning av vad som för mycket uppburits i fall som avses i mom. 3 och 4 kan skäligt belopp av pensionsförmån enligt PA-KL innehållas.

Arbetsgivaren kan - om särskilda skäl föreligger - besluta att helt eller delvis avstå från återkrav.

Mom. 6

Har allmän försäkringskassa enligt 16 kap. 12 § AFL beslutat att socialförsäkringsförmån skall betalas till annan än pensionstagaren, skall detsamma gälla pensionsförmån enligt PA-KL, om dessa förmåner utbetalas gemensamt.

Tillämpningsföreskrifter

till § 21 mom. 2 fjärde stycket (Beräkning av dröjsmålsränta)

Ränta utges inte om dröjsmålet med utbetalningen beror på att arbetstagaren eller den förmånsberättigade inte i tid fullgjort uppgiftsskyldighet m.m., som anges i § 20, inte heller om dröjsmålet beror på annan omständighet som står utanför arbetsgivarens eller KPAs kontroll.

Ränta utges på nettobelopp av pensionsförmån, som inte utbetalats inom tre kalendermånader räknat från sista dagen i den månad, varunder förmånen förfallit till betalning, om månadsbeloppet eller summa av månadsbelopp överstiger 20 % av det vid utbetalningstillfället gällande basbeloppet.

Med pensionsförmånens nettobelopp avses här kompletteringspension efter förekommande avdrag, efterlevandepension, livränta eller engångsersättning minskad med enligt nedan angivna schablonregler för beräkning av preliminär skatt.

Då fråga är om kompletteringspension, efterlevandepension eller livränta utgör preliminärskatten 30 % och då fråga är om engångsersättning beräknas preliminär skatt enligt härför avsedd särskild skattetabell.

Ränta utges för tiden från och med månaden efter det att förmånen förfallit till betalning till och med den månad utbetalning sker.

Ränta beräknas för år med en tolfedel för varje kalendermånad av ränteberättigad dröjsmålstid.

Ränta för dröjsmål under visst kalenderår beräknas enligt den räntefot som motsvarar det av riksbanken fastställda diskontot vid utgången av september månad året närmast före med tillägg av sex procentenheter.

till § 21 mom. 2 femte stycket (Beräkning av engångsersättning)

Engångsersättningen beräknas som kapitalvärdet av återstående ålderspensionsförmån och efterlevandepension per den tidpunkt pensionsförmån skall utges eller den senare tidpunkt som månadsbeloppet utbyts mot engångsersättning. Ålderspension kan dock utbytas tidigast vid 65 års ålder.

Anmärkning

Utöver engångsersättning skall också utbetalas eventuella till betalning förfallna månadsbelopp.

Beräkningsregler

Angående "minskat" basbelopp och pensionstillskottets nivå, se bilaga till förhandlingsprotokoll 1992-12-23 införd under § 14 mom. 2.

1. Ej aktuell efterlevandepension beaktas med det belopp som gäller för ensam förmånsberättigad.
2. Samordningsavdrag för aktuell ålderspension bestäms med hänsyn till de förhållanden som gäller vid utbytestidpunkten.
- 3-5. *Gäller inte fr.o.m. 1990-01-01.*
6. Har arbetstagaren eller den förmånsberättigade rätt till garantibelopp enligt § 6, kan utbyte mot engångsersättning endast göras om den medförda pensionsrätten regleras med engångsersättning.
7. Kapitalvärden beräknas med tillämpning av de i bilaga 3 angivna grunderna.

§ 22 Avrundningsregler

Pensionsgrundande lön, pensionsförmåns årsbelopp och belopp som skall utbetalas avrundas till helt krontal.

Tidsfaktor, årspoäng, årsmedelpoäng, bruttopensionspoäng – i förekommande fall minskad eller ökad enligt §§ 9, 12 och 12 a) – delpensionspoäng, efterlevandepensionspoäng, änkepensionspoäng, barnpensionspoäng och livräntepoäng avrundas till tre decimaler.

Avrundning sker med s.k. kommersiell avrundning (SIS normer).

Anmärkning

Kommersiell avrundning innebär t.ex. att 50 öre avrundas till en krona.

§ 23 Handläggning av tvister

Tvist om tolkning och tillämpning av dessa bestämmelser handläggs – med nedan nämnt undantag – i enlighet med gällande huvudavtal (förhandlingsordning). På sådan tvist äger 35 § MBL (*lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet*) inte tillämpning.

Önskar part efter fullgjord förhandlingsskyldighet fullfölja tvisten skall detta – oavsett vad som anges i huvudavtalet (förhandlingsordningen) – ske genom att parten inom tre månader räknat från den dag förhandlingen avslutats hänskjuter tvisten till i nästkommande stycke angiven skiljenämnd. Sålunda hänskjuten tvist avgörs med bindande verkan slutligt av skiljenämnden. Fullföljer part inte tvisten inom ovan föreskriven tid, förlorar parten rätten därtill.

Skiljenämnden skall bestå av sju ledamöter, varav en ledamot tillika är ordförande. Av ledamöterna utser Landstingsförbundet och Svenska Kommunförbundet gemensamt tre, Svenska kommunalarbetsareförbundet en, TCO-OFs förbundsområden allmän kommunal verksamhet, lärare och hälso- och sjukvård gemensamt en samt SACO-K en. Den sjunde ledamoten (ordföranden) utses gemensamt av ovanstående organisationer för ett år i sänder. För envar av ledamöterna utses i enahanda ordning ersättare, som har att inträda i nämnden vid förfall för ledamoten.

Vid avgörande av tvist som hänskjutits till skiljenämnden skall nämnden vara fulltalig. Som skiljenämndens ställningstagande gäller den mening, varom minst fyra av nämndens ledamöter enas.

Kommunförbunden och arbetstagarorganisationerna svarar envar för sina representanters kostnader för medverkan i skiljenämnden. Kostnaden för ordförandens medverkan delas lika mellan parterna.

Bilagor till PA-KL

Bilaga 1

Förteckning över pensionsåldrar och pensioneringsperiod
(avser primärkommun, kommunalförbund, församling och kyrklig samfällighet)

Ändring fr.o.m. 1994-01-01.

A. Pensionsålder 65 år

Gäller samtliga arbetstagare om inte annat anges nedan under B-D.

B. Pensioneringsperiod 63-65 år

Arbetstagare som avses i följande anställningar/befattningar 1):

	<u>CAK 90 nr 1)</u>
instruktionsstädare och städare	214
städare (beting)	215
vårdpersonal 2), ekonomipersonal samt tillsyns-, transport- och teknisk personal	301
viss jourtjänstgörande personal	301 bilaga 2
dagbarnvårdare	305
ekonomibiträde, städare och biljettförsäljare 3)	403
1:e kock/kokerska tillika husmor, kock/kokerska och skolmåltidsbiträde	411
elevassistent/personlig assistent	420
telefonist (televakt) vid brandkår	535

Bilagor till PA-KL

	<u>CAF 90 nr 1)</u>
deltidsanställd kyrko- och kyrkogårdsvaktmästare	110
deltidsanställd kyrko- och kyrkogårdsvaktmästare (löneformulär)	111
städpersonal	113
städpersonal (beting)	114
	<u>BOK 90 nr 1)</u>
telefonist som tjänstgör uteslutande i telefonväxel	201
föreståndare och biträdande föreståndare vid ålderdomshem 4)	304
föreståndare för institution med daghemsavdelning och/eller deltidsgrupp	306.10
förskollärare	306.20
avdelningsföreståndare, biträdande avdelningsföreståndare och sektionsledare	313.20
ortoptist, företagssköterska, distriktssjuksköterska, sjuksköterska, barnmorska, assistent och skol-sköterska m.fl.	313.30
sjukgymnast	314.10
ekonomiföreståndare, biträdande ekonomiföreståndare tillika föreståndare för dietkök och biträdande ekonomiföreståndare vid lasarett och annan anstalt	318.10
övertandsköterska och tandhygienist	381.10
1:e tandsköterska och tandsköterska	381.20
ekonomiföreståndare och biträdande ekonomiföreståndare vid skolmåltidsverksamhet	417.10
fotograf eller fotografiskt biträde vid sjukvårdsanstalt	

BOF 90 nr 1)

föreståndare vid kyrkans småbarnsskola	106
förskollärare	106

C. Pensionsålder 63 år:

Arbetstagare som avses i följande anställningar/befattningar 1):

hamnlots

skötare eller sköterska vid mentalsjukvården

arbetstagare, som enligt A ovan har 65 års pensionsålder, men som under minst 10 av de 15 åren närmast före avgången med ålderspension har eller vid oförändrade tjänstgöringsförhållanden skulle ha tjänstgjort:

- med anläggningsarbete under jord,
- som förare eller konduktör i trafiktjänst,
- som dykare,
- som hamnkranförare,
- med kontinuerligt treskiftsarbete eller sådant tvåskiftsarbete, där det ena skiftet regelbundet till sin huvudsakliga del är förlagt till tid mellan kl 22.00 och 06.00 eller
- med annat arbete än skiftarbete, som kontinuerligt pågått nattetid, varmed förstås att det till sin huvudsakliga del varit förlagt till tid mellan kl 22.00 och 06.00.

Anmärkning till e) och f)

Arbetet skall anses såsom kontinuerligt även om avbrott temporärt måste ske på grund av extraordinära förhållanden (driftstopp, väderleksförhållanden och dylikt), som betingas av arbetets art, eller om arbetstagare av läkare förklarats tillfälligt oförmögen att utföra arbete av ifrågavarande slag.

D. Pensionsålder 60 år

Arbetstagare som avses i följande anställningar/befattningar 1):

CAK 90 nr 1)

brandmästare med tjänstgöring i utryckningsstyrka 3), brandförman och brandman	534
--	-----

Anmärkning

Arbetstagare, som efter fyllda 55 år erhåller anställning som brandmästare utan att tjänstgöra i utryckningsstyrka, bibehåller i förekommande fall tidigare gällande lägre pensionsålder.

BOK 90 nr 1)

brandingenjör	536.30
---------------	--------

1)

Förhandlingsprotokoll 1993-09-30 (HÖK 93) Bilaga 6 Övriga anteckningar punkt 5 (Kommunförbundet) respektive punkt 3 (Pastoratsförbundet), förhandlingsprotokoll 1993-09-30 (ÖLA 93) Bilaga 6 Övriga anteckningar punkt 2 (TCO-OFs förbundsområden allmän kommunal verksamhet samt hälso- och sjukvård) och förhandlingsprotokoll 1993-10-15 (ÖLA 93) Bilaga 6 Övriga anteckningar punkt 2 (tjugo SACO-organisationer):

”Parterna är ense om att uppta förhandlingar i syfte att anpassa PA-KL till de ändringar som gjorts i AB 94 med tillhörande specialbestämmelser CAK 90 (respektive CAF, BOK och BOF 90).

Parterna är därvid ense om att avvecklingen av specialbestämmelserna inte skall innebära någon ändring i pensionshänseende.”

Fortsättning nästa sida

1)

Fortsättning

Förhandlingsprotokoll 1994-01-20 (PÖK 93) § 3 punkt 1:

"Den pensionsålder/pensioneringsperiod som gäller för en arbetstagare 1993-12-31 skall – i oförändrad anställning – gälla därefter.

För en arbetstagare som nyanställs eller får annan anställning hos arbetsgivaren 1994-01-01 eller senare skall pensionsålder/pensioneringsperiod bestämmas utifrån de villkor som skulle ha gällt om arbetstagaren anställts 1993-12-31 och därefter kvarstått i oförändrad anställning.

Vid oenighet, om vilken pensionsålder/pensioneringsperiod som skall gälla för en arbetstagare, tillämpas § 23 i PA-KL.

I bilaga 1 till PA-KL (pensionsåldersförteckningen) har förtecknats de anställningar/befattningar eller grupper därav enligt den indelning som följer av specialbestämmelserna CAK/CAF/BOK/BOF i deras lydelse 1993-12-31. Detta hindrar inte att det lokalt kan förekomma andra anställningar/befattningar.

Till hjälp för fastställande av pensionsålder/pensioneringsperiod har i förteckningen angivits CAK/CAF/BOK/BOF 90 nr och i vissa fall BF-grupp."

2)

Förhandlingsprotokoll 1991-03-17 (HÖK 91) § 1 punkt 2 bilaga 2a CAK 90
Ändringar och tillägg fr.o.m. 1992-04-01:

I specialbestämmelsen för vårdpersonal (CAK 301) har yrkesförteckningen tillförts hemvårdare (CA-grupp Q) och förste hemvårdare (CA-grupp R).

Förhandlingsprotokoll 1991-05-21 (ÖLA 91) Bilaga 3 b (TCO-OF) Ändringar
och tillägg i specialbestämmelserna med giltighet fr.o.m. 1992-04-01 punkt 2:

"BOK nr 304 a) ändras enligt följande.

BF-grupp 30 och 40 utgår ur avtalet.

Ny BF-grupp 30 (hemterapeut) per månad"

3)

Förhandlingsprotokoll 1988-05-16 (HÖK 88 SKAF) bilaga 10 Central protokollsanteckning punkt 3 d):

"Parterna är ense om att uppta förhandlingar i syfte att anpassa PA-KL till de ändringar som gjorts i AB 89 med tillhörande specialbestämmelser, CAK 88.

Parterna är därvid ense om att följande skall gälla för arbetstagare som avses i specialbestämmelserna CAK 214, 403 och 534.

- För arbetstagare i anställningen.

Arbetstagaren bibehållersådan pensionsrätt.

- För arbetstagare på CAK nr 403 som är anställda som ekonomibiträde, städare eller biljettförsäljare gäller pensioneringsperiod 63-65 år. För övriga på CAK nr 403 gäller 65 års pensionsålder.

- Förändringen av CA-grupper för arbetstagare på CAK nr 534 skall i princip innebära oförändrade pensionsåldersbestämmelser. Pensionsålder 60 år gäller för brandmästare i utryckningstjänst (CA-grupp A), brandförman (CA-grupp B) och brandman (CA-grupp C)."

4)

Förhandlingsprotokoll 1985-01-25 om ÅSF (KTK) § 4 punkt 5:

"Avseende CAK 85 nr 304 skall den pensionsålder/pensioneringsperiod som gällde 1985-06-30 vara oförändrad. Ifall huvudinriktningen för verksamheten är enligt definitionen i punkt 2 Föreståndare (Ålderdomhemsföreståndare) är pensioneringsperioden 63-65 år, eller om huvudinriktningen är enligt punkt 3 Hemtjänstassistent är pensionsåldern 65 år."

Motsvarande gäller med tillämpning av definitioner till BOK 90 nr 304 a) i lydelse 1993-12-31.

Bilaga 2

Förteckning över sådana andra arbetsgivare än kommuner, som avses i § 6 mom. 2 a)

Landstingsförbundet

Svenska Kommunförbundet

De 23 länsförbunden som anges i Svenska Kommunförbundets stadgar

Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund

Kommunernas pensionsanstalt (KPA)

Sjukvårdens och socialvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut (Spri)

De enskilda anstalternas förbund (DEAF) t.o.m. 1987-12-31

Riksförbundet för enskild handikappomsorg (REKAPP) fr.o.m. 1988-01-01

Stiftelsen Stora Sköndal

Annan arbetsgivare för vars fullgörande av pensionsutfästelserna kommun eller kommunförbund gjort borgensåtagande.

Bilaga 3

Försäkringstekniska grunder för beräkning av pensionsförmåns kapitalvärde

1. Ränta

Ändring fr.o.m. 1990-07-01.

Kontinuerlig beräkningsteknik tillämpas. Räntefoten antages till 5,0 % för år före och 2,0 % för år från pensionsförmån utbetalas.

2. Dödlighet

a) Dödlighetsintensiteten μ_x vid åldern x år antages given genom följande formler:

$$1000 \mu_x = 0,0260 \times 10^{0,043x} \quad \text{för man}$$

$$1000 \mu_x = 0,0056 \times 10^{0,048x} \quad \text{för kvinna}$$

dock antages att förmånsberättigat barn uppnår slutåldern.

Dödlighetsintensiteten för änka respektive änpling ingår i avgångsintensiteten enligt punkt 3 b).

b) Vid beräkning av ännu icke aktuell efterlevandepension inlägges ett risktillägg dels genom en ökning av dödlighetsintensiteten och en minskning av ränteintensiteten med nedan angivet tal a , dels genom en ökning av sålunda erhållet kapitalvärde med talet b :

$$a = 0,02 \%, \quad b = 10 \% \quad \text{efterlevandepension efter man}$$

$$a = 0,02 \%, \quad b = 10 \% \quad \text{efterlevandepension efter kvinna.}$$

3. Särskilda antaganden beträffande efterlevandepension

Följande antaganden tillämpas vid en arbetstagares död i x års ålder.

a) Sannolikheten g_x att vara gift:

$$100 g_x = 93 \times 10^{-0,0000002(x-53)^4} \quad \text{för man}$$

$$100 g_x = 70 \times 10^{-0,0004(x-37)^2} \quad \text{för kvinna.}$$

b) Avgångsintensiteten α_x på grund av dödsfall och omgifte i åldern x år:

$$1000 \alpha_x = 0,0074 \times 10^{0,048x} + 40 \times 10^{-0,0012(x-20)^2} \quad \text{för änka}$$

$$1000 \alpha_x = 0,0310 \times 10^{0,043x} + 60 \times 10^{-0,0012(x-28)^2} \quad \text{för änking.}$$

c) Ålderskillnaden u_x mellan en gift x-årig arbetstagare och dennes make/maka:

$$u_x = 0,00002x^3 - 0,004x^2 + 0,33x - 5,2 \quad \text{för man}$$

$$u_x = 0,005x^2 - 0,5x + 10 \quad \text{för kvinna.}$$

d) Kapitalvärdet f_x^b av barnpension per en kronas grundbelopp utöver den pensionsförmån, som skulle utges om inga förmånsberättigade barn funnes:

$$f_x^b = 6,1 \times 10^{-((39-x)/22)^2} \quad \text{för man}$$

$$f_x^b = 3,5 \times 10^{-((35-x)/20)^2} \quad \text{för kvinna.}$$

4. Driftskostnader och säkerhetstillägg

Vid beräkning av kapitalvärdet tas hänsyn till driftskostnader och säkerhetstillägg på så sätt att

- i kapitalvärdets bruttobelopp ingår ett tillägg på 2,5 %
- ränteintensiteten minskas med 0,0035.

1. Utdrag ur lag (1979:84) om delpensionsförsäkring - NDPL

Senaste lydelse SFS 1994:742.

"Om arbetstidsminskning m. m.

5 § En försäkrad, som från och med den månad då han fyller 61 år eller senare minskat sin arbetstid i förvärsarbete, har rätt till delpension i enlighet med 6-13 §§ om han därefter arbetar i genomsnitt minst 17 och högst 35 timmar per arbetsvecka. Pension utgår längst till och med månaden före den då han fyller 65 år.

Delpension får ej utgå för månad, för vilken den försäkrade uppbär förtidspension eller ålderspension enligt lagen (1962:382) om allmän försäkring.

6 § Den som efter arbetstidsminskningen har förvärsarbete enbart i form av anställning eller uppdrag eller i båda dess former har rätt till delpension om han har minskat arbetstiden med i genomsnitt fem timmar per arbetsvecka och hans inkomst av detta förvärsarbete är att hänföra till inkomst av tjänst vid taxering till statlig inkomstskatt.

7 § Annan förvärsarbetande än som avses i 6 § är berättigad till delpension om han har minskat arbetstiden med i genomsnitt minst en fjärdedel.

Vid tillämpning haft barn.

8 § Om försäkrad, som efter arbetstidsminskningen har förvärsarbete i form av anställning eller uppdrag eller i båda dess former, har en mindre bisyssla vid sidan av sitt huvudsakliga förvärsarbete och inkomsten av bisysslan är att hänföra till inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet vid taxering till statlig inkomstskatt, kan han på begäran få sin rätt till delpension bedömd med bortseende från bisysslan. Detsamma gäller beträffande försäkrad som avses i 7 § och som har en mindre bisyssla i form av anställning eller uppdrag, för vilken inkomsten är att hänföra till inkomst av tjänst vid taxering till statlig inkomstskatt.

För tillämpning av första stycket förutsätts

1. att den försäkrades begäran om bortseende avser samtliga bisysslor av sådant slag som avses i första stycket,
2. att den försäkrade har utfört bisysslan varaktigt före arbetstidsminskningen,
3. att arbetstiden för bisysslan kan beräknas uppgå till i genomsnitt högst tio timmar per arbetsvecka och ej ökas inför eller efter arbetstidsminskningen i det huvudsakliga arbetet,
4. att inkomsten av bisysslan för år räknat kan antas understiga en och en halv gånger det basbelopp enligt 1 kap. 6 § AFL som gäller för året.

Vid tillämpningen av föreskriften i 5 § första stycket om längsta arbetstid efter arbetstidsminskningen skall dock inräknas arbetstiden för bisysslan.

9 § Som försäkrads arbetstid före arbetstidsminskningen skall räknas hans genomsnittliga arbetstid under den ettårsperiod som avses i 3 §.

Den försäkrades arbetstid efter arbetstidsminskningen skall beräknas med hänsyn till hans antagna arbetsförhållanden under det följande året.

10 § Utförs förvärvsarbetet efter arbetstidsminskningen inte fortlöpande, är den försäkrade berättigad till delpension endast under förutsättning att han under varje period av högst tre månader arbetar minst halva antalet dagar och att han inte gör sammanhängande avbrott i förvärvsarbetet under längre tid än en och en halv månad. Därvid skall bortses från avbrott på grund av semester av den omfattning som anges i författning eller kollektivavtal. Detsamma gäller avbrott på grund av motsvarande ledighet för den som har annat förvärvsarbete än anställning.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, riks försäkringsverket får meddela föreskrifter som, om synnerliga skäl talar för det, medger att deltidsarbete inom visst yrke förläggs mera ojämnt under året än första stycket tillåter."

2. Överenskommelse 1976-05-18 om arbetstidsminskning med anledning av ansökan om delpension enligt lag om delpensionsförsäkring – DTP 1976

(Träffad mellan å ena sidan Landstingsförbundet och Svenska Kommunförbundet och å den andra sidan Svenska kommunalarbetareförbundet, TCO-K och till SACO/SR anslutna organisationer)

"§ 1 Enligt lag (1975:380) om delpensionsförsäkring (DPL) kan delpension beviljas under vissa förutsättningar. En förutsättning är att arbetstagaren får minskad arbetstid. Det ankommer på arbetsmarknadens parter att svara för att möjligheter till arbetstidsminskning bereds i erforderlig omfattning.

Delpensionsreformen syftar till att möjliggöra en successiv nedtrappning av förvärvsarbetet inför ålderspensioneringen. För att reformen skall kunna föras ut i praktisk tillämpning är det nödvändigt, att ett tillräckligt antal deltidsarbeten kan skapas på arbetsmarknaden.

§ 2 Mot bakgrund av det angelägna syftet med delpensionsreformen rekommenderas de lokala parterna att positivt verka för att deltidsarbeten kommer till stånd.

1. Arbetstagares önskemål om arbetstidsminskning för att kunna få delpension skall tillmötesgå i största möjliga utsträckning med beaktande av föreliggande organisatoriska och personalpolitiska/administrativa förutsättningar.

2. Arbetstidsminskningen sker genom minskad sysselsättningsgrad.

3. Om arbetstidsminskning inte kan beredas arbetstagaren i hans anställning skall möjligheterna till omplacering till annan anställning med lägre sysselsättningsgrad prövas.

4. Vid omplacering bör i första hand eftersträvas att arbetstagare erhåller anställning med i huvudsak likvärdiga avlöningsförmåner.

Anmärkning

För GST-anställd, som på grund av delpension övergår till deltidsarbete, förutsätts att vederbörande kvarstår på GST-avtalet. Månadslön utgår härvid med den kvotdel av månadslönen för motsvarande heltidssysselsättning som svarar mot den deltidsanställdes sysselsättning.

5. Omplacering på grund av arbetstagares önskemål om delpension är inte att anse som förflyttning enligt ABT/LABT Bil A:1 § 6, LABK Bil A:1 § 5 eller ABK § 11 mom. 10. Arbetstagare som omplaceras äger dock behålla semesterförmåner (semesterns längd och kvalifikationsår) enligt det avtal som gällde för arbetstagaren före omplaceringen.

6. Om arbetstagares önskemål om arbetstidsminskning inte tillgodoses skall arbetsgivaren underrätta berörd facklig organisation. Organisationen skall beredas tillfälle till överläggning med arbetsgivaren innan beslut fattas.

7. Vid handläggning av förevarande frågor beaktas även vad som anförs i parternas rekommendation om deltidsarbete beträffande arbetstidens längd för deltidsanställningar (Bilaga D till LABK, Bilaga E till ABK samt förhandlingsprotokollet till HÖK 75/LHÖK 75 § 3 punkt 3.).

8. Parterna är ense om att eventuell tvist om tillämpningen av denna rekommendation för enskild arbetstagare bör lösas vid överläggningar mellan de lokala parterna. Uppstår tvist om den principiella innebörden av denna rekommendation kan tvisten upptagas till prövning av de centrala parterna.

§ 3 Överläggningarna förklaras avslutade."

Kommentarer:

Vad som ovan sägs enligt DPL respektive ABT/LABT, LABK, ABK och HÖK/LHÖK gäller i tillämpliga delar NDPL respektive AB och HÖK/ÖLA.

Appendix

3. Tabell över aktuella basbelopp

År	Basbelopp	Anmärkning
1981	16 100	Januari månad
1982	17 800	
1983	19 400 1)	Tilläggsbelopp 300 kr
1984	20 300	
1985	21 800	
1986	23 300	
1987	24 100 2)	Tilläggsbelopp 400 kr 1 juli – 31 dec
1988	25 800	
1989	27 900	
1990	29 700	
1991	32 200	
1992	33 700	
1993	34 400 3)	"Minskat" basbelopp 33 712 kr
1994	35 200 3)	"Minskat" basbelopp 34 496 kr
1995	35 700 3)	"Minskat" basbelopp 34 986 kr "Förhöjt" basbelopp 36 000 kr 4)

1)
Angående beräkning av pensionsförmåner enligt PAK och äldre bestämmelser, se förhandlingsprotokoll 1983-05-20 (PÖK 83) § 6 och bilaga 2.

2)
Angående beräkning av pensionsförmåner enligt PA-KL och äldre bestämmelser, se förhandlingsprotokoll 1987-06-11 § 2 och bilaga.

3)
Angående beräkning av pensionsförmåner enligt PA-KL och äldre bestämmelser, se bilaga till förhandlingsprotokoll 1992-12-23 (PÖK 92) införd under PA-KL § 14 mom. 2.

4)
Det förhöjda basbeloppet används för beräkning av årspoäng enligt PA-KL § 7.

Fler exemplar kan beställas
genom
KOMMENTUS FÖRLAG
LITTERATUR
117 99 STOCKHOLM
Telefon: 08 - 709 59 90
Telefax: 08 - 19 24 10

 SVENSKA
KOMMUNFÖRBUNDET